

Norsk kulturindeks 2020

Resultater for Grimstad kommune

Roy Aulie Jacobsen og Kristine P. Miland

TF-notat nr. 28/2020

Tittel: Norsk kulturindeks 2020
Undertittel: Resultater for Grimstad kommune
TF-notat nr.: 28/2020
Forfatter(e): Roy Aulie Jacobsen og Kristine P. Miland
Dato: 11.02.2021
ISBN: 978-82-336-0351-9
ISSN: 1891-053X
Pris: På forespørsel (kan lastes ned gratis fra www.telemarksforskning.no)
Framsidedfoto: istock
Prosjekt: Norsk kulturindeks 2020
Prosjektnr.: 20200960
Prosjektleder: Bård Kleppe
**Oppdragsgi-
ver(e):** Grimstad kommune

Telemarksforskning
Postboks 4
3833 Bø i Telemark
Tlf.: +47 911 97 543
Epost: kleppe@tmforsk.no
www.telemarksforskning.no

Norsk kulturindeks er en årlig oversikt over kulturnivået i norske kommuner. Rapporten utarbeides av Telemarksforskning med finansiering fra interne midler og fra oppdragsgiver.

Telemarksforskning er et selvstendig, regionalt forankret forskningsinstitutt med kunder og prosjekter over hele Norge. Instituttet har ca. 30 forskere fordelt på tre fagområder som jobber på oppdrag for Norges Forskningsråd, departementer, direktorater, fylker, kommuner, regionråd, bedrifter og organisasjoner over hele landet.

Telemarksforskning har sammen med Universitetet i Sørøst-Norge i en årrekke vært et sentralt miljø for kulturpolitisk forskning. Instituttet har i dag åtte forskere som jobber med kulturpolitisk forskning på heltid. Sammen med Universitetet i Sørøst-Norge arrangerer Telemarksforskning blant annet den årlige konferansen Kulturrikets tilstand.

Prosjektleder for Norsk kulturindeks er seniorforsker Bård Kleppe. Henvendelser kan rettes til ham på telefon 911 97 543 eller epost kleppe@tmforsk.no.

Forord

Norsk kulturindeks er en årlig oversikt over kulturtilbud og kulturaktivitet i norske kommuner, regioner og fylker. Indeksen er basert på registerdata fra en rekke offentlige etater, interesseorganisasjoner og foreninger. I denne rapporten presenterer vi resultater og detaljer for Grimstad kommune, utvalgte sammenlignbare kommuner og landsgjennomsnittet.

Norsk kulturindeks er utarbeidet av Bård Kleppe i samarbeid med forskningsgruppa for kulturliv og kulturpolitikk ved Telemarksforskning. Grimstad-rapporten er skrevet av Roy Aulie Jacobsen og Kristine P. Miland.

Vi takker alle som har vært behjelpelige med å sende oss data.

Bø, 11. februar 2021

Bård Kleppe

Prosjektleder

Innhold

Innledning	7
Norsk kulturindeks	7
Hva påvirker kulturlivet?	10
Forutsetningene til Grimstad	13
Plassering i Norsk kulturindeks	14
1. Kunstnere	15
Statens kunstnerstipend	17
2. Kulturarbeidere	18
Kunstnerisk produksjon	19
Kulturformidling.....	20
Media	21
3. Museum	22
4. Konserter	24
5. Kino	25
Kinoforestillinger	25
Kinobesøk.....	27
6. Bibliotek	29
Bokbestand og tilvekst.....	29
Besøk.....	30
Utlån	31
Aktive lånere	33
7. Scenekunst	34
8. Kultur for barn og unge	36
Kulturskolen - undervisning	36
Kulturskolen - elever	38
Den kulturelle skolesekken.....	41
9. Sentrale tildelinger	42
10. Frivillighet	44
Mva.-refusjon.....	44

Korps, kor, husflidslag, historielag, kunstforeninger og voksenopplæring	45
Kommunale utgifter til kultur	48
Innbyggertilfredshet	51
Hovedtrekk	53

Innledning

I dette notatet presenterer vi tall fra Norsk kulturindeks 2020 som kan si noe om statusen for kulturlivet i Grimstad kommune sammenlignet med andre kommuner og hele landet. Vi ser på situasjonen i dag og tendenser over tid for en rekke områder innenfor kunst- og kulturfeltet. Grimstad kommune blir sammenlignet med fire utvalgte kommuner: Arendal, Lillehammer, Kristiansund, Kongsberg og Horten.

Norsk kulturindeks

Beskrivelsen av kulturtilbud og kulturaktivitet i Norsk kulturindeks tar utgangspunkt i ti kategorier: kunstnere, kulturarbeidere, museum, konserter, kino, bibliotek, scenekunst, kultur for barn og unge (kulturskole + DKS), sentrale tildelinger og frivillighet.

I Norsk kulturindeks har vi fokusert på den såkalte ytringskulturen. Dette kulturbegrepet innbefatter kulturvern, men ikke generell frivillig aktivitet og idrett. Idretten har vi behandlet i en egen idrettsindeks (se våre nettsider for mer informasjon om dette).

Kategoriene og datakildene tar utgangspunkt i hvilke deler av kulturlivet som vektlegges i den statlige kulturpolitikken. I Norge har det vært bred politisk enighet om hovedtrekkene i kulturpolitikken i mange år. Kategoriene har også blitt valgt ut med bakgrunn i tilgjengelige data og ut i fra en tanke om hvilke faktorer som kan beskrive kulturtilbudet og kulturbruken i en kommune. Vi har her dratt nytte av Telemarksforskings kompetanse innen kulturpolitikk, kommunalpolitikk og regional utvikling.

Når vi i denne rapporten sammenligner kulturnivået i kommunene, tar vi utgangspunkt i tall per innbygger. Dette kan være antall kunstnere per innbygger eller publikum per innbygger. På denne måten kan man sammenligne kulturtilbud og kulturbruk på tvers av kommuner med ulik størrelse. I utvalget av indikatorer har vi etterstrebet delindikatorer som ikke på en systematisk måte favoriserer små eller store kommuner.

Norsk kulturindeks 2020 er basert på tall fra 2019. I denne rapporten presenteres tall for Grimstad, utvalgte sammenlignbare kommuner og gjennomsnittet for landet. Også denne utgaven av Norsk kulturindeks er forbedret på enkelte områder, likevel er de fleste delindikatorerne som vi brukte i 2019 beholdt i år.

I tabell 1 viser vi kildene til Norsk kulturindeks, samt vektingen av disse.

Tabell 1: Kategorier, kilder og vektinger for Norsk kulturindeks 2020.

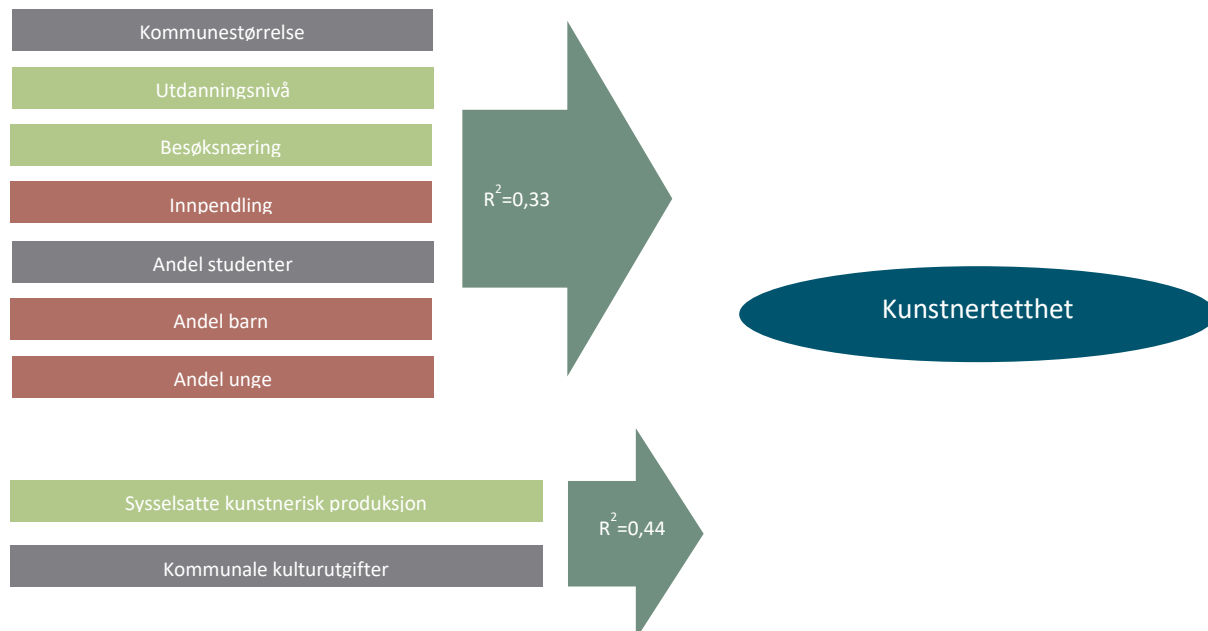
Kategori	Kilde	Vekting
1 KUNSTNERE		
1a Forfattere	DNF, Dramatikerforbundet, NBU, Forfatterforbundet og Norsk oversetterforening	2 %
1b Musikere og komponister	Creo, Folkorg, GramArt, NOPA, Norsk Jazzforum og Norsk komponistforening	2 %
1c Scenekunstnere	Norsk Filmforbund, Norsk Skuespillerforbund, Norske danse-kunstnere og Norske filmregissører	2 %
1d Visuelle kunstnere	FFF, Grafil, NIL, Norske billedkunstnere, Norske husflids-håndverkere og Norske kunsthåndverkere.	2 %
1c Tildelinger fra Statens kunstnerstipend	Statens kunstnerstipend	2 %
2 KULTURARBEIDERE		
2a Sysselsatte innen kunstnerisk produksjon	SSBs sysselsettingsstatistikk (SN2007)	3,3 %
2b Sysselsatte innen kulturformidling	SSBs sysselsettingsstatistikk (SN2007)	3,3 %
2a Sysselsatte innen media	SSBs sysselsettingsstatistikk (SN2007)	3,3 %
3 MUSEUM		
3b Antall utstillinger og arrangement	Norsk kulturråd	3,3 %
3b Totalt museumsbesøk	Norsk kulturråd	3,3 %
3c: Betalende museumsbesøk	Norsk kulturråd	3,3 %
4 MUSIKK		
4a Billettinntekter	Aurora, Buytec, DX, Eventim, Gdbillett, Hallingbillett, Hoopla, Linticket, Ringbillett, Ticketco, Ticketmaster og Tikkio	10%
5 KINO		
5a Antall filmfremvisninger	Film og Kino	2,50 %
5b Antall kinobesøk	Film og Kino	2,50 %
5c Mangfold filmframvisninger	Film og Kino	2,50 %
5d Mangfold kinobesøk	Film og Kino	2,50 %
6 BIBLIOTEK		
6a Utlån fra folkebibliotek (alle medier)	Folkebibliotekstatistikk fra Nasjonalbiblioteket	2,50 %
6b Antall besøk i folkebibliotek	KOSTRA/SSB	2,50 %
6c Voksne aktive lånere	Folkebibliotekstatistikk fra Nasjonalbiblioteket	2,50 %
6d Deltagere på arrangementer i folkebibliotekene	Folkebibliotekstatistikk fra Nasjonalbiblioteket	2,50 %
7 SCENEKUNST		
7a Antall teaterforestillinger	Beaivvas, Bergen Internasjonale Teater, Bergen Nasjonale Opera, Black Box Teater, Brageteatret, Carte Blanche, Dansens Hus, Den Nationale Scene, Den Norske Opera & Ballett, Det norske Teatret, Det vestnorske teateret, Grenland Friteater, Hugesund Teater, Hålogaland Teater, Kilden, Nationaltheatret, Nordland teater, Riksteatret, Rogaland Teater, Teater Avant Garden, Teater Ibsen, Teater Innlandet, Teater Manu, Teater Vestland, Teatret Vårt, Trøndelag Teater, Turneteatret i Trøndelag, Unge Viken Teater, Østfold internasjonale teater, Århjelsaemien Teatere	3,3 %
7b Teaterpublikum	Beaivvas, Bergen Internasjonale Teater, Bergen Nasjonale Opera, Black Box Teater, Brageteatret, Carte Blanche, Dansens Hus, Den Nationale Scene, Den Norske Opera & Ballett, Det norske Teatret, Det vestnorske teateret, Grenland Friteater, Hugesund Teater, Hålogaland Teater, Kilden, Nationaltheatret, Nordland teater, Riksteatret, Rogaland Teater, Teater Avant Garden, Teater Ibsen, Teater Innlandet, Teater Manu, Teater Vestland, Teatret Vårt, Trøndelag Teater, Turneteatret i Trøndelag, Unge Viken Teater, Østfold internasjonale teater, Århjelsaemien Teatere	3,3 %
7c Antall danseforestillinger	Danseinformasjonen	3,3 %
8 KULTUR FOR BARN		
KULTURSKOLE		7,50 %
8a Antall årstimer i kulturskolen	GSI	2,50 %
8b Bredden i kulturskoletilbudet	GSI	2,50 %
8c Antall elever fra kommunen i kulturskole	KOSTRA/SSB	2,50 %
DEN KULTURELLE SKOLESEKKEN		2,50 %
8d Besøk Den kulturelle skolesekken	Kulturtanken	1,25 %
8d Bredden i DKS tilbudet	Kulturtanken	1,25 %
9 SENTRALE TILDELINGER		
9a Kulturfondtildelinger	Norsk kulturråd	3,3 %
9b Tildelinger Frifond	Frifond	3,3 %
9c Tildelinger Riksantikvaren	RA og Norsk kulturminnefond	3,3 %
10 FRIVILLIGHET		
10a Mva.-refusjon siste tre år	Lotteri- og stiftelsestilsynet	2,50 %
10b Antall korpsmedlemmer	Norges musikkorps forbund og Korpsnett	1,25 %
10d Antall historielagsmedlemmer	Landslaget for historielag	1,25 %
10c Antall kormedlemmer	4 korforbund + KOSTRA	1,25 %
10e Antall husflidsmedlemmer	Norges husflidslag	1,25 %
10f Deltagere voksenopplæring	Kompetanse Norge	1,25 %
10g Antall kunstforeningsmedlemmer	Norske kunstforeninger	1,25 %

Hva påvirker kulturlivet?

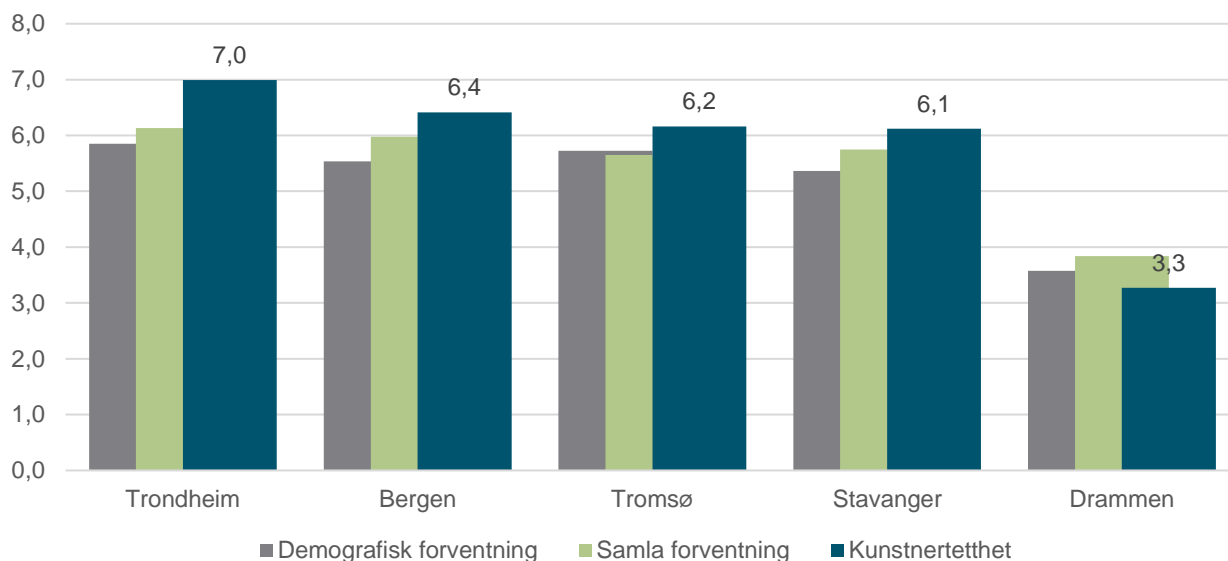
De aller fleste kommuner og kulturadministrasjoner forsøker å legge til rette for kulturell aktivitet på best mulig måte. Men selv om både kulturbyråkrater, politikere, kulturbedrifter og frivillige gjør sitt beste for å fremme et levende kulturliv, kan vi anta at det finnes demografiske forhold som påvirker kulturnivået. Videre kan vi anta at det finnes noen innsatsfaktorer, slik som kommunenes utgifter til kultur, som påvirker tilbudet. Man kan også forvente at de ulike variablene i kulturindeksen påvirker hverandre. La oss se på eksemplet kunstnertetthet. I figuren nedenfor viser vi ett sett med demografiske faktorer oppe til venstre. Her finner vi kommunestørrelse, utdanningsnivå, andel besøksnæring i kommunen, innpendling, andel studenter samt andel barn og unge. Detaljene i disse variablene beskriver vi senere, men dette er variabler vi vet påvirker kulturnivået i kommunene. Fargene på variablene viser om sammenhengen er positiv (grønn), negativ (rød) eller ikke signifikant (grå). I pilen til høyre for disse finner vi R^2 -verdien som forteller i hvor stor grad disse variablene kan forklare variasjonen i kunstnertettheten. R^2 vises som et tall mellom 0 og 1. 1 indikerer full forklaringskraft, 0 indikerer ingen forklaringskraft. Nederst viser vi andre variabler som vi mener det er sannsynlig kan påvirke den gitte indikatoren. Dette kan være andre variabler fra kulturindeksen eller økonomiske variabler. Felles for disse er at de kan påvirkes i større grad enn de demografiske variablene. I tilfellet med kunstnertetthet, ser vi at andelen sysselsatte innen kunstnerisk produksjon, altså arbeidsplasser, påvirker kunstnertettheten, men det samme gjelder ikke kommunale utgifter til kultur. Når vi inkluderer disse i analysen, stiger forklaringskraften (R^2) til 0,44. Det betyr at 44 % av variasjonen i kunstnertetthet kan forklares av modellen. Styrkeforholdet mellom variablene varierer, men dette fremkommer ikke av figuren nedenfor. Før vi går videre med analysene ønsker vi å bemerke at R^2 verdien øverst til venstre indikerer forklaringskraften når demografiske karakteristikk er inkludert i modellen, mens R^2 nederst til venstre indikerer forklaringskraften til den fulle modellen.

Figur 1: Modell for analyse av kunstnertetthet.

Verdiene fra de to stegene i analysen benyttes så til å beregne verdier for *forventet kunstnertetthet*. Den første verdien som vi har kalt demografisk forventning tar kun utgangspunkt i de strukturelle variablene øverst. Den samla forventningen tar utgangspunkt i både de demografiske og de resterende variablene samlet. I figur 2 ser vi eksempelvis at vi i Trondheim finner 7 kunstnere per tusen innbyggere. Basert på Trond-

heims innbyggertall, utdanningsnivå med mer, kan man forvente at det er 5,9 kunstnere per tusen innbyggere i kommunen. Dersom vi inkluderer de kunstneriske arbeidsplassene i kommunen, kan man forvente 6,1 kunstnere per tusen innbyggere. Dette er altså likevel lavere enn det faktiske antallet kunstnere.

Figur 2: Kunstnertetthet 2019 (kunstnere per tusen innbyggere), strukturell forventning og faktisk forventning til kunstnertetthet.

Demografiske faktorer

Under konstruksjon av modellen har vi lagt til grunn en utforskende tilnærming der flere demografiske variabler har blitt utprøvd. Følgende variabler ble inkludert i modellen:

- 1. Utdanningsnivå.** En rekke studier har vist at personer med høyere utdanning etterspør kulturgoder i større grad. Kanskje kan de også bidra til å skape et tilbud. Vi målte dette ved å se på andelen innbyggere med 3-årig utdanning eller høyere (data fra SSB).
- 2. Befolkningsstørrelse** i kommunene kan man også anta påvirker kulturaktiviteten. Store kommuner har i større grad et kritisk marked for ulike kulturelle aktiviteter. Antall innbyggere i hver av de 356 norske kommunene ble benyttet som variabel (data fra SSB).
- 3. Sentralitet / urbanisering:** Mange kulturaktører og institusjoner er lokalisert i byer og tettsteder. Det er også dit mange reiser for å oppleve kulturtilbud. Som variabler på sentralitet har vi benyttet *netto innpendling* og andel *besøksnæringer*. Data om pendlingsmønstre er hentet fra SSB. Hvis en kommune har en positiv netto innpendling, betyr det at de har flere personer som pendler inn til kommunen enn ut av kommunen. Og motsatt dersom netto pendling er negativ. *Besøksnæringer*, altså kafeer, reiseliv, underholdning og detaljhandel er næringer kundene må oppsøke personlig for å kjøpe tjenester. Kommuner med en stor andel slike næringer er gjerne kommuner med en sentrumsfunksjon. Her bruker vi variabelen andel arbeidsplasser i besøksnæringer av totalt antall arbeidsplasser. Data fra SSB.
- 4. Studenter** vil trolig også påvirke kulturtilbudet. Studiesteder har ekstra mange bosatte i ung alder som både skaper og konsumerer kultur. Her benyttet vi tall fra database for statistikk om høgere utdanning der antall campusstudenter var variabelen.
- 5. Alderssammensetning i befolkningen** har også betydning for kulturnivået. Vi har testet to aldersgrupper, barn (6-15) og unge voksne (15-30)

Andre faktorer

I tillegg til de demografiske faktorene ovenfor, har vi også testet utvalgte faktorer som vi tenker kan påvirke den enkelte avhengige variabelen. Dette inkluderer ulike økonomiske nøkkeltall fra kommuneregnskapene, samt data fra de andre variablene i kulturindeksen som vi antar kan ha betydning.

Data og Metode

I denne rapporten benytter vi data fra Norsk kulturindeks i periode 2012 til 2019. Norsk Kulturindeks gir en årlig oversikt over kulturtilbud og kulturaktiviteter i norske kommuner, regioner og fylker og er basert på registerdata fra offentlig etater, interesseorganisasjoner og foreninger. Ettersom indeksen henter informasjon fra medlemsregistrene til organisasjoner vil for eksempel kunstnere som er medlem av mer enn en organisasjon bli talt flere ganger, da vi ikke kjenner identiteten til medlemmene.

Vi benytter i denne rapporten en serie multiple lineære regresjonsanalyser for å undersøke sammenhengen mellom en avhengige variabel (som var kunstneretetthet i eksempelet ovenfor) og flere uavhengige variabler (størrelse, utdanningsnivå etc.) fordelt på perioden 2012 til 2019 i Norsk kulturindeks. De uavhengige variablene består av demografiske karakteristikk som introduseres stegvis i modellen for å ha kontroll på hvor stor forklaringskraft, om noen, de enkelte variablene bidrar med. En stegvis introduksjon gjør det mulig å utforske og utelate variabler uten forklaringskraft fra modellen. Selv om vårt grunnprinsipp er å inkludere sentrale faktorer fra tidligere rapporter og empiriske studier av kulturfeltet, åpner vi for alternative forklaringsvariabler. Variabler uten forklaringskraft blir utelatt fra modellen, et grep vi kan gjøre ettersom rapporten er eksplorerende fremfor teoretisk fundert.

Modellene er estimert med OLS analyse og legger til grunn et prinsipp om å finne den rette linjen med de minste avvikskvadratene. OLS analysen gir et resultat som kan tolkes på en metrisk skala hvor en økning i andelen med høyere utdanning gir en reduksjon eller økning i kunstnertetthet (se tidligere eksempel). Dette gir oss en modell som viser om variablene har forklaringskraft, styrkeforholdet og retningen på forklaringskraften. I tillegg til estimatene fra modellen ser vi på sammenhengens styrke ved å regne ut betaverdiene.

Selv om analysene gir oss en interessant innsikt, er det verdt å påpeke at de er relativt enkle. De kan ikke forklare statistisk kausalitet (altså om det ene fører til det andre eller omvendt), og det kan være andre faktorer som kan ha større forklaringskraft enn dem vi har inkludert. Dette er et pågående forskningsarbeid som hele tiden vil utvikles og som derfor kan gi justerte resultater.

Forutsetningene til Grimstad

I tråd med hva vi så i forrige kapittel, har norske kommuner ulike forutsetninger for å gi innbyggerne et godt kulturtilbud. Nedenfor presenterer vi hvilke forutsetninger Grimstad har for å ha et høyt kulturnivå i kommunen.

I forrige kapittel gikk vi igjennom hvordan utvalgte strukturelle faktorer påvirker kulturnivået i kommunene. Her vil vi presentere hvilke forutsetninger Grimstad har for å kunne være en kommune med et bredt kulturtilbud og en høy kulturaktivitet. Vi sammenligner her Grimstad med gjennomsnittskommunen, det vil si gjennomsnittet av verdier for alle norske kommuner. Tall fra gjennomsnittskommunen avviker fra landsgjennomsnittet som viser samlede gjennomsnittstall for hele landet. Eksempelvis har 34 % av Norges befolkning høyere utdanning (landsgjennomsnittet). Gjennomsnittet for de 356 kommunene i Norge er 24 %.

Grimstad har nesten 10 000 innbyggere mer enn gjennomsnittskommunen, men færre innbyggere enn de andre kommunene vi inkluderer i rapporten. Utdanningsnivået i kommunen er høyere enn landsgjennomsnittet. Her har 35 % av befolkningen høyere utdanning sammenliknet med 24 % i gjennomsnittskommunen. Grimstad har færre innbyggere, men flere innbyggere med høyere utdanning enn kommunene Kristiansund, Horten og Arendal. Videre ser vi at andelen besøksnæringer (16 %) er høyere i Grimstad enn i gjennomsnittskommunen (13 %), men samtidig at kommunen har en netto innpendling på -17 %. Det er den laveste nettoinnpendlingen blant kommunen vi inkluderer, hvilket betyr at flere pendler ut enn inn av Grimstad kommune.

Andelen barn (6-15 år) og unge voksne (15-35 år) er høyere i Grimstad enn i gjennomsnittskommunen. Andelen campus studenter i Grimstad er 14 %. Det er høyere enn for gjennomsnittskommunen og betydelig flere enn i Arendal, Kongsberg og Kristiansund.

Tabell 2: Grimstad og utvalgte kommuners strukturelle forutsetninger. Kilde: SSB/ KOSTRA.

	Folkemengde	Utdanningsnivå	Andel besøksnæringer	Andel barn 6-15	Andel unge voksne (15-35)	Andel studenter	Innpendling
Gjennomsnittskommunen	14 967	24 %	13 %	12 %	19 %	1 %	-13 %
Arendal	44 785	31 %	17 %	12 %	19 %	0 %	2 %
Lillehammer	28 023	41 %	19 %	11 %	22 %	20 %	16 %
Kongsberg	27 481	38 %	13 %	12 %	19 %	4 %	14 %
Horten	27 334	33 %	14 %	12 %	20 %	18 %	-12 %
Kristiansund	24 274	27 %	17 %	12 %	20 %	1 %	-2 %
Grimstad	23 246	35 %	16 %	13 %	22 %	14 %	-17 %

Plassering i Norsk kulturindeks

Grimstad havner totalt sett på en 153. plass blant landets 356 kommuner på Norsk kulturindeks 2020. Kommunens beste plasseringer finner vi innen kino og bibliotek. De dårligste plasseringene er innen kulturskole og frivillighet. Samlet sett oppnår kommunen en bedre plassering på Norsk kulturindeks over tid.

Grimstad blir sammenliknet med kommuner som rangerer blant de 100 kommunene med best kulturtilbud ifølge Norsk kulturindeks i 2020, med unntak av Kristiansund, som havner på en 132.plass. Av kommunene vi inkluderer, rangerer Grimstad sist på Norsk kulturindeks 2020. Allikevel oppnår Grimstad en relativt god plassering innen flere kulturtilbud. Bibliotek- og kinotilbudene er i toppsjiktet blant kommunene vi sammenlikner med på en 53.plass.

Innen kategoriene kulturskole, frivillighet, tildelinger, kulturarbeidere, museum og kunstnere scorer kommunen under middels av norske kommuner. Gode plasseringer i de andre kategoriene gjør at kommunen samlet sett er plassert over middels av norske kommuner. Tidligere er kino og bibliotek trukket frem, men plasseringen innen kategorien konserter er også blant de 100 beste i landet.

Tabell 4 viser Grimstad sin plassering på kulturindeksen over tid. Grimstad ble rangert på en 254.plass i 2013, men oppnår i 2019 en 153.plass. Den beste plasseringen ble oppnådd i 2017, da Grimstad fikk en 120.plass på Norsk kulturindeks.

Tabell 3: Kommunens rangering (av 356) sammenlignet med andre, relevante kommuner.

Kommune	Kunstnere	Kulturarbeidere	Museum	Konserter	Kino	Bibliotek	Scenekunst	Kulturskole	DKS	Tildelinger	Frivillighet	Norsk Kulturindeks
Lillehammer	7	3	5	65	6	35	76	273	17	56	71	2
Kongsberg	59	133	66	15	51	113	127	191	127	43	46	20
Horten	54	87	81	26	43	80	152	350	141	186	294	78
Arendal	101	56	171	98	65	199	146	334	97	94	204	98
Kristiansund	114	153	80	53	74	242	182	182	275	223	248	132
Grimstad	179	192	182	94	53	53	156	328	103	204	276	153

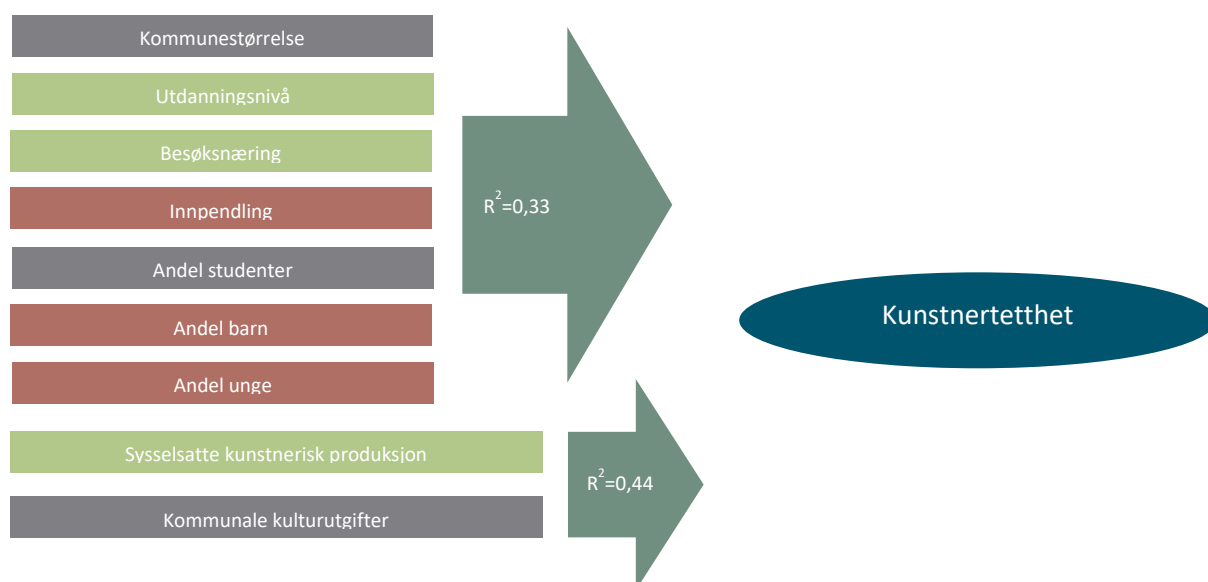
Tabell 4: Grimstad rangering (av 356) i Norsk kulturindeks over tid.

År	Kunstnere	Kulturarbeidere	Museum	Konserter	Kino	Bibliotek	Scenekunst	Kulturskole	DKS	Tildelinger	Frivillighet	Norsk Kulturindeks
2013	184	242	144	130	260	205	170	310	62	163	261	254
2014	180	246	203	130	53	297	138	321	171	67	269	205
2015	196	223	174	130	53	221	87	305	21	72	254	153
2016	185	228	214	137	47	175	114	319	28	30	271	149
2017	194	192	125	112	55	153	108	311	30	44	262	120
2018	205	184	181	126	48	190	172	305	55	61	229	152
2019	194	173	201	53	51	125	189	311	26	98	248	136
2020	179	192	182	94	53	53	156	328	103	204	276	153

1. Kunstnere

Antallet kunstnere, deres kunstneriske aktivitet og deres kunstneriske kvalitet påvirker kulturlivet i kommunen. Oversikten vi her presenterer tar utgangspunkt i bostedsadresse for kunstnere registrert i 19 kunstnerorganisasjoner. Vi presenterer også en oversikt over tildelinger fra Statens kunstnerstipend (SKS). Dette kan være en indikator på det kunstneriske nivået til kunstnerne som er bosatt i kommunen.

Vi kan lese av figur 3 at kunstnere bosetter seg i kommuner der utdanningsnivået i befolkningen er høyt, i kommuner med en høy andel av besøksnæringer, men samtidig gjerne i utpendlingskommuner. Samtidig vet vi at svært mange kunstnere bosetter seg i og rundt hovedstaden. Sistnevnte fanger ikke modellen opp. I tillegg ser vi at det bor statistisk sett flere kunstnere relativt til innbyggertall i kommuner med en voksen befolkning. Det er dessuten høyere kunstnertetthet i kommuner der det er mange arbeidsplasser innen kunstnerisk produksjon.

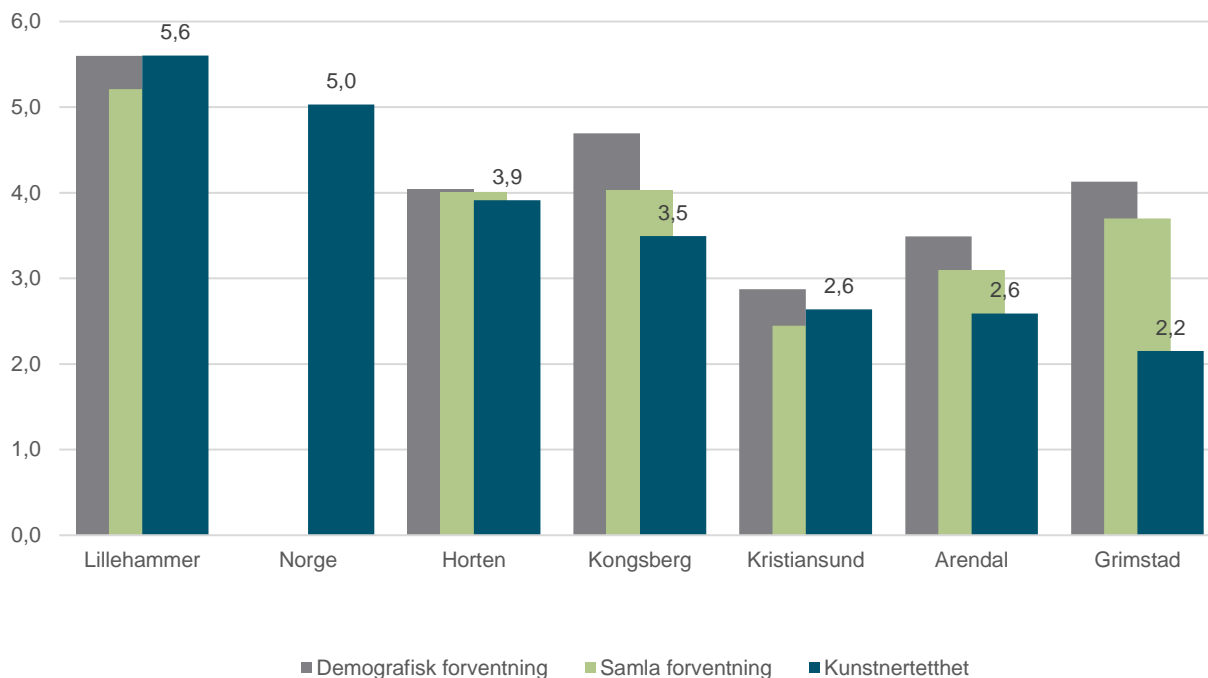
Figur 3: Faktorer som påvirker kunstnertettheten. R² for summen av demografiske faktorer (øverst) og alle faktorer (nederst).

I Grimstad finner vi de fleste av disse kjennetegnene. En relativt stor andel av befolkningen har høyere utdanning, andelen besøksnæringer er større enn for gjennomsnittskommunen og det er utpendling. Dette er kjennetegn som tilsier en høy kunstnertetthet. I henhold til våre prediksjoner skal Grimstad ha en kunstnertetthet på 4,1 kunstnere per tusen innbygger, gitt kommunene sine demografiske forutsetninger. Tar vi også hensyn til antall sysselsatte innen kunstnerisk produksjon reduseres forventningen noe. Det faktiske tallet utgjør omtrent halvparten av den demografiske forventningen med 2,2, kunstnere per tusen innbygger. Kunstnertettheten er lavere enn landsgjennomsnittet i Grimstad.

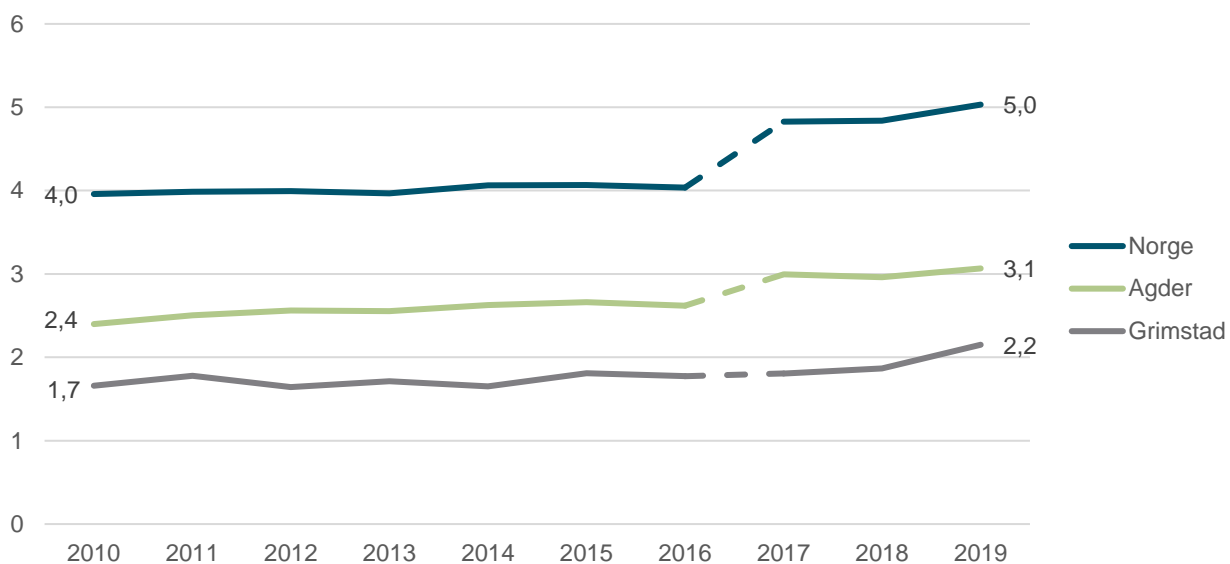
Ifølge vår oversikt er 50 kunstnere bosatt i Grimstad kommune. Av disse er 31 musikere eller komponister, 4 film- og scenekunstner, 1 forfatter og 14 visuelle kunstnere.

Vi ser av figur 4 at kunstnertettheten er lavest i Grimstad og høyest i Lillehammer. Lillehammer er den eneste av kommunene som har høyere kunstnertetthet enn landsgjennomsnittet og et faktisk antall kunstnere på høyde med den demografiske forventningen.

Figur 5 viser oversikt over utviklingen i antall kunstnere i Grimstad. Fra 2017 inkluderte vi ni nye organisasjoner i oversikten. Derfor stiger andelen kunstnere på dette tidspunktet. Dersom vi følger tallene for de ti største organisasjonene, finner vi at kunstnertettheten i Grimstad har økt de siste årene. Det har vært en jevn økning fra 2014 og frem til 2019. I de foregående årene varierte kunstnertettheten mellom 1,6 og 1,8 kunstnere per tusen innbygger. Kunstnertettheten i Grimstad er lavere enn i Agder og på landsbasis i hele perioden.

Figur 4: Antall kunstnere per tusen innbyggere i Grimstad og utvalgte kommuner i 2019 samt demografiske og samlede forventningsverdier.

Figur 5: Endring i antall kunstnere per tusen innbyggere for Grimstad, Agder, hele landet.

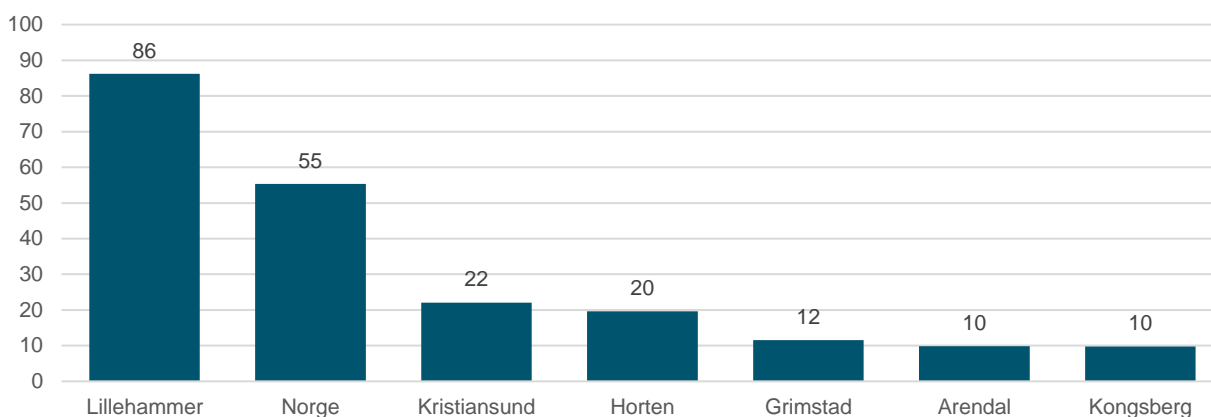

Statens kunstnerstipend

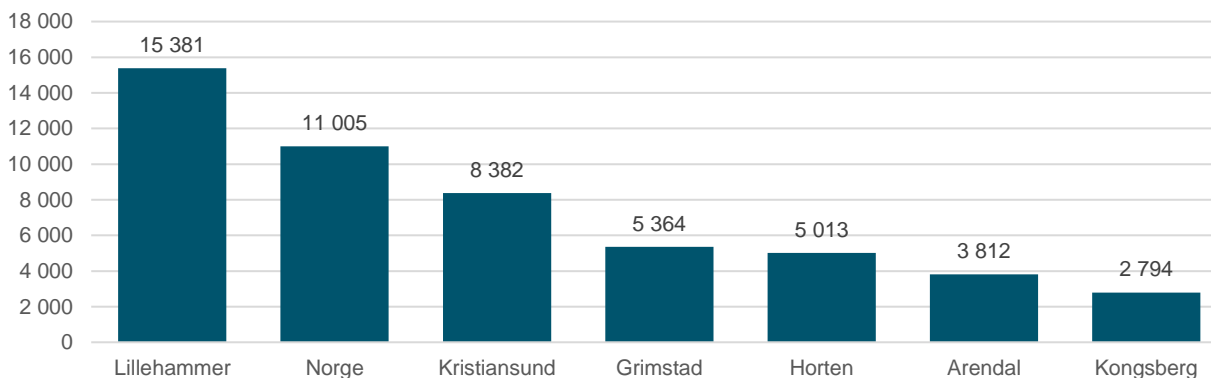
Statens kunstnerstipend er den viktigste ordningen for direkte støtte til kunstnere. Tildelingene gjøres på bakgrunn av en kvalitativ vurdering av kunstproduksjonen.

Kulturrådet mottok 5 nye søknader til Statens kunstnerstipend fra Grimstad i 2019, men ingen nye søknader ble innvilget dette året.

En kunstner hadde et flerårig stipend som var gjeldende i 2019. Dette stipendet utgjør 268 000 kroner dette året, det vil si 12 kroner per innbygger. Delt på antall kunstnere i kommunen blir dette omtrent 5400 kroner. Vi ser fordelingen per innbygger og per kunstner for de ulike kommunene i figur 6 og figur 7.

Figur 6: Tildelinger fra Statens kunstnerstipend til kunstnere i Grimstad og utvalgte kommuner i 2019. Kroner per innbygger.

Figur 7: Tildelinger fra Statens kunstnerstipend til kunstnere i Grimstad og utvalgte kommuner i 2019. Kroner per kunstner.

2. Kulturarbeidere

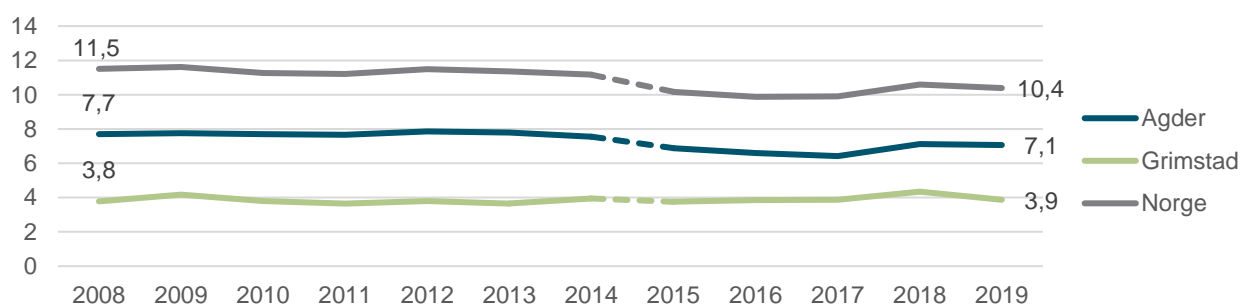
Syssettingstall for kulturyrker kan fortelle noe om kulturlivet generelt i kommunen. Kulturyrker genererer i stor grad kulturtilbud lokalt. Flere steder jobbes det også målrettet for å styrke det kulturbaserte næringslivet. Tallene i denne oversikten er hentet fra SSBs syssettingsstatistikk. Oversikten inkluderer både ansatte og selvstendige næringsdrivende, i både privat og offentlig sektor. Syssettingsatte er registrert på arbeidsadresse.

I Grimstad jobber 90 personer innenfor ulike kulturyrker. Av disse jobber 20 innen media, 31 jobber med kunstnerisk arbeid av ulik art og 39 personer jobber med kulturformidling, f.eks. museums- og bibliotekansatte, kulturskolelærere m.m.

Andelen kulturarbeidere i Grimstad er 3,9 ansatte per tusen innbyggere. Dette er om lag 63 % lavere enn landsgjennomsnittet. Generelt finner man flest ansatte innen kulturyrker i de større byene og regionsentrene.

Utviklingen i andelen kulturarbeidere er beskrevet for årene 2008-2019. I 2015 ble metodikken bak syssettingsstatistikken endret slik at tidsseriene ikke er sammenlignbare. I Grimstad har andelen kulturarbeidere i økt fra 3,8 i 2015 til 3,9 i 2019. Det har vært en relativt stabil trend i hele perioden for Grimstad, men en nedgang i antallet syssettingsatte i kulturyrker i Agder fylke og på landsbasis.

I tabell 5 og 6 presenterer vi en oversikt over hvor kulturarbeidere som jobber i Grimstad er bosatt, og motsatt, hvor kulturarbeidere bosatt i Grimstad jobber. Vi finner at flere kulturarbeidere pendler ut av kommunen enn inn til kommunen.

Figur 8: Antall syssettingsatte i kulturyrker per tusen innbyggere i Grimstad kommune, Agder og hele landet i perioden 2008-2019. Metodikken for telling av antall syssettingsatte ble endret i 2015, noe som forklarer at vi ser et brudd i dataserien.

Grimstad	73
Arendal	8
Kristiansand	4
Oslo	2
Krødsherad	1
Bergen	1
Andre	1
Totalt	90

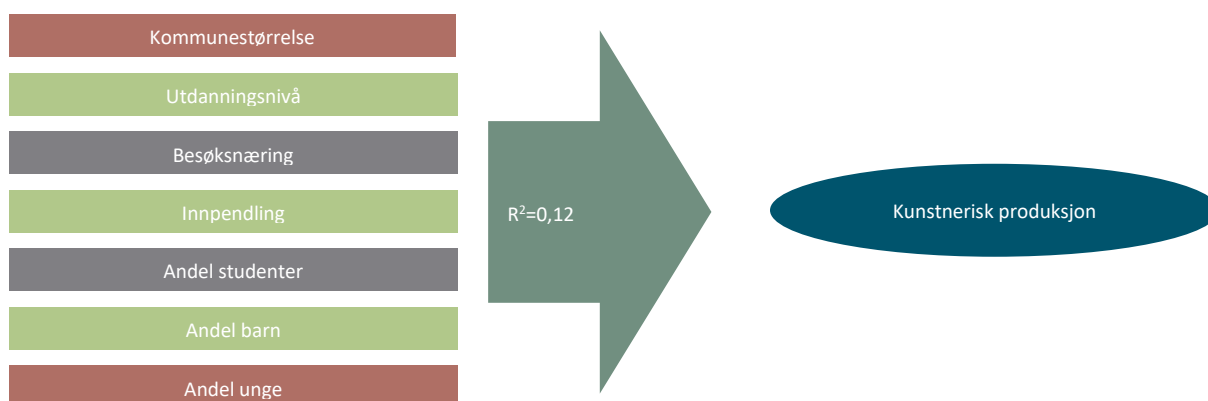
Tabell 5: Bosted for kulturarbeidere som jobber i Grimstad i 2019.

Grimstad	73
Arendal	32
Kristiansand	15
Oslo	9
Froland	2
Sandnes	2
Andre	8
Totalt	141

Tabell 6: Arbeidssted for kulturarbeidere som bor i Grimstad i 2019.

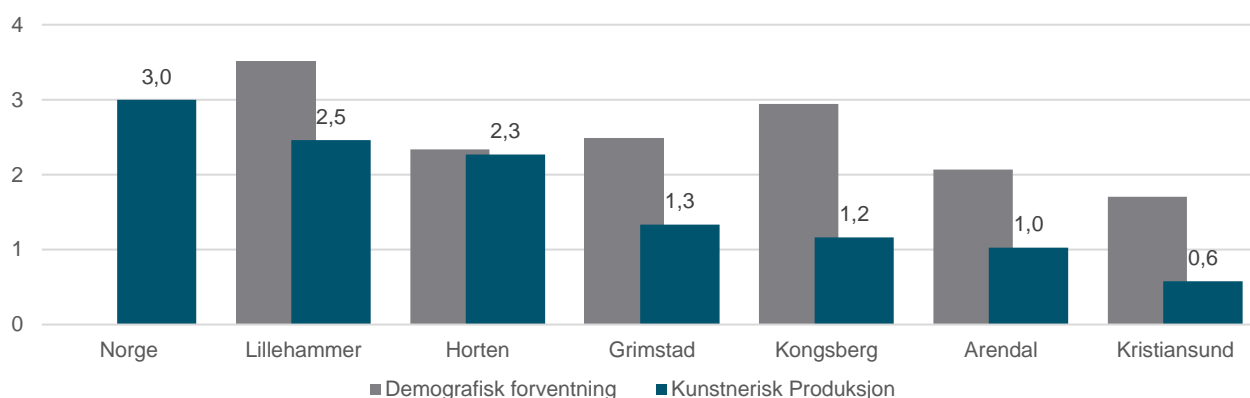
Kunstnerisk produksjon

Vår modell tar sikte på å undersøke sammenhengen mellom demografiske karakteristikk og variasjonen i sysselsatte innenfor kunstnerisk produksjon. Vi undersøker hvorvidt følgende faktorer har påvirkningskraft: Kommunestørrelse, utdanningsnivå, besøksnæring, innpendling, andelen studenter i kommunen, andelen barn i kommunen og andelen unge i kommunen. I analysene finner vi en positiv sammenheng mellom utdanningsnivå, innpendling og andelen barn, mens det fremkommer en negativ sammenheng kommunestørrelse og andelen unge. Modellen har en relativt lav forklaringskraft, tilsvarende 12 %.

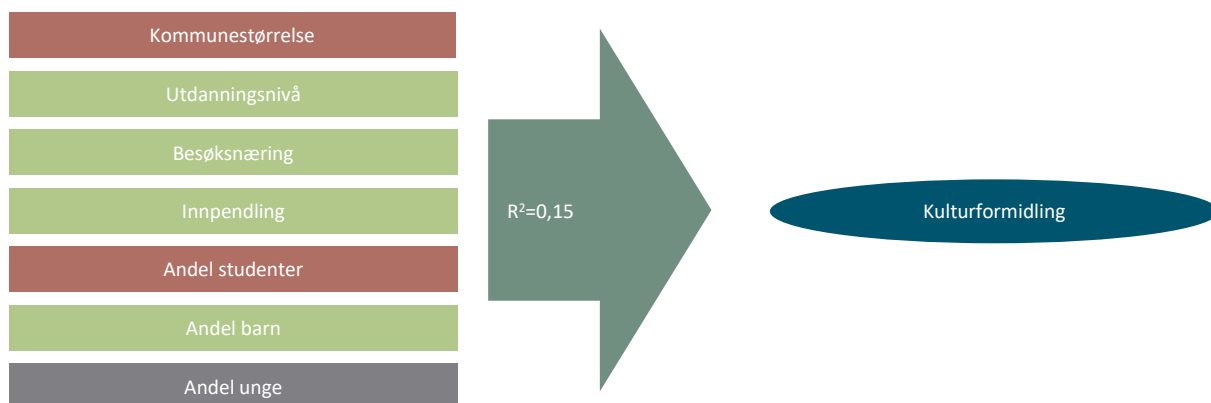
Figur 9: Faktorer som påvirker sysselsatte innen kunstnerisk produksjon. R^2 for summen av demografiske faktorer (venstre).

De strukturelle faktorene skulle tilsi at Grimstad hadde et høyere antall sysselsatte innen kunstnerisk produksjon per tusen innbygger enn de har i dag. Det faktiske antallet ansatte er 1,3 per tusen innbygger. Selv om det er lavere enn de demografiske faktorene skulle tilsi, har Grimstad en høyere tetthet av sysselsatte enn flere av kommunene vi sammenligner med. Ingen av kommunene i utvalget har høyere tetthet av sysselsatte innen kunstnerisk produksjon enn landsgjennomsnittet.

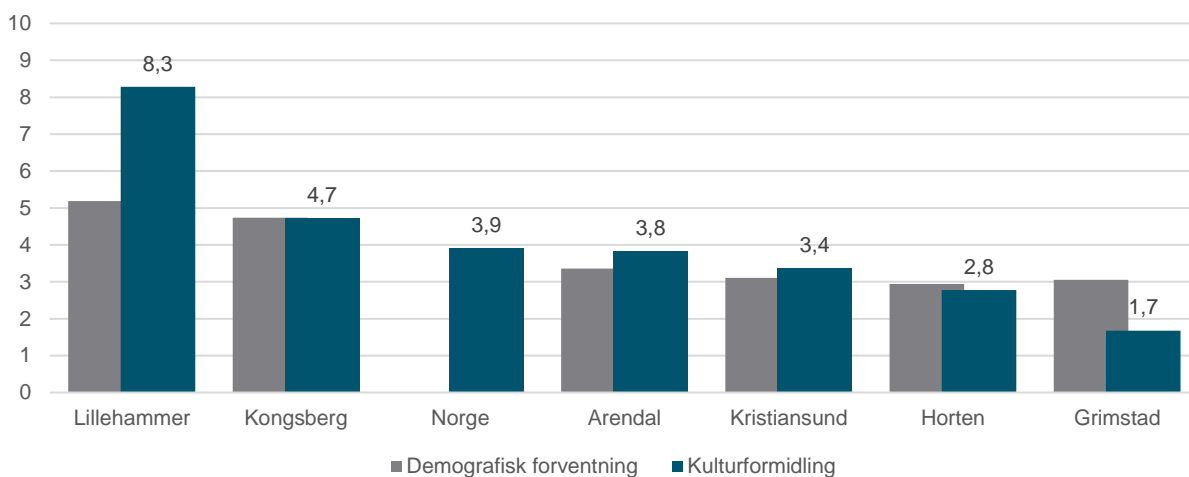
Figur 10: Antall sysselsatte innen kunstnerisk produksjon per tusen innbyggere i Grimstad og utvalgte kommuner i 2019 samt demografiske forventningsverdier.

Kulturformidling

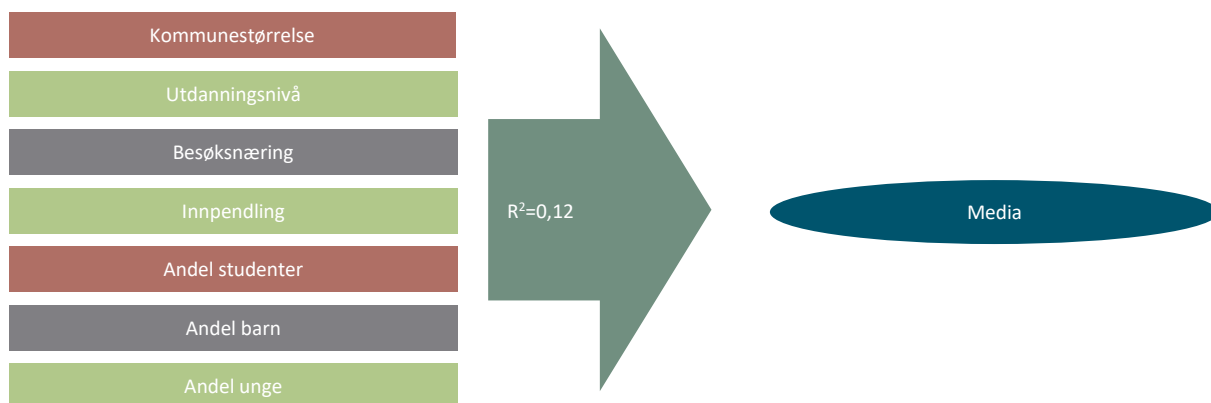
Figur 11: Faktorer som påvirker sysselsatte innen kulturformidling. R² for summen av demografiske faktorer.

I neste omgang har vi undersøkt hvordan de demografiske karakteristikkene påvirker sysselsatte innenfor kulturformidling. Utdanningsnivå, besøksnæring, innpendling og andel barn har en sterk positiv sammenheng på andelen sysselsatte innenfor kulturformidling, mens kommunestørrelse og andelen studenter har en negativ effekt. Våre analyser viser at andelen unge voksne ikke har noen sammenheng med antall sysselsatte innenfor kulturformidling. Modellen forklarer 15 % av variasjonen i kommunenes andel sysselsatte innenfor kulturformidling. Dersom vi sammenlikner våre prediksjoner med de faktiske tallene, ser vi at Grimstad har færre sysselsatte innenfor kulturformidling enn hva prediksjonene skulle tilsi.

Figur 12: Antall sysselsatte innen kulturformidling per tusen innbyggere i Grimstad og utvalgte kommuner i 2019 samt demografiske forventningsverdier.

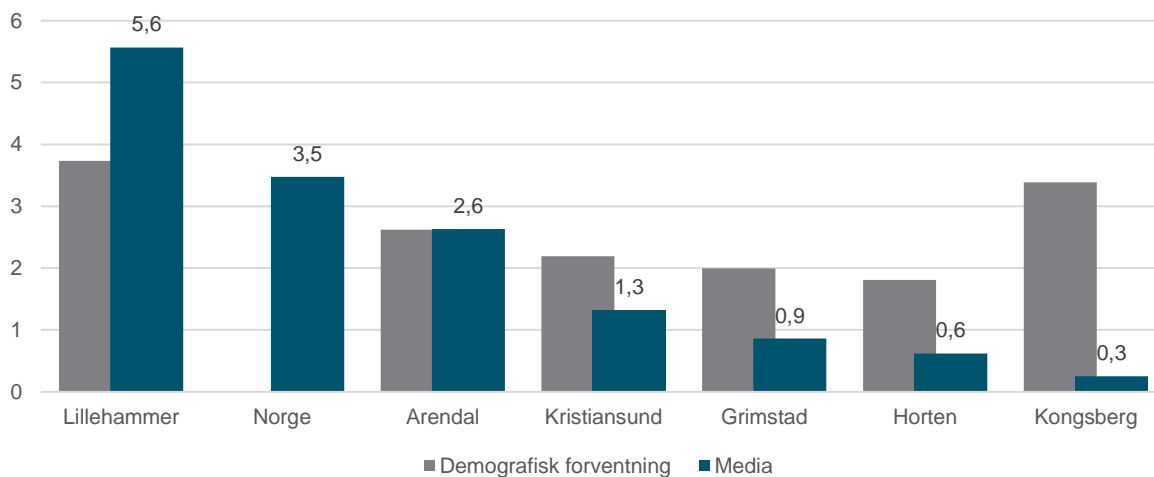
Media

Figur 13: Faktorer som påvirker sysselsatte innen media. R^2 for summen av demografiske faktorer.

I denne modellen er vårt mål å undersøke hvilken sammenheng det er mellom de demografiske variablene og sysselsatte innenfor media. Vi finner en sterk positiv sammenheng mellom utdanningsnivå, innpendling og andelen unge voksne, mens kommunestørrelse og andelen studenter påvirker sammenhengen negativt. Basert på de faktiske tallene finner vi at et mindre antall personer er ansatt i media enn hva vi skulle forvente. Det faktiske tallet er 0,9 per tusen innbygger. De demografiske forventningene er mer enn dobbelt så høye som det faktiske antallet sysselsatte innen media.

Andelen sysselsatte innen media i Grimstad er høyere enn i Horten og Kongsberg. Alle sammenligningskommunene bortsett fra Lillehammer har lavere sysselsettingsandeler enn landsgjennomsnittet.

Figur 14: Antall sysselsatte innen media per tusen innbyggere i Grimstad og utvalgte kommuner i 2019 samt demografiske og faktiske forventningsverdier.

3. Museum

Norsk kulturråd samler inn museumsstatistikk hvert år. Det meste av dette er samlet inn for de store konsoliderte museene som ofte dekker flere kommuner. Statistikk for den enkelte museumsavdeling er primært avgrenset til arrangementer, utstillinger og besøk. Det er dette vi presenterer her.

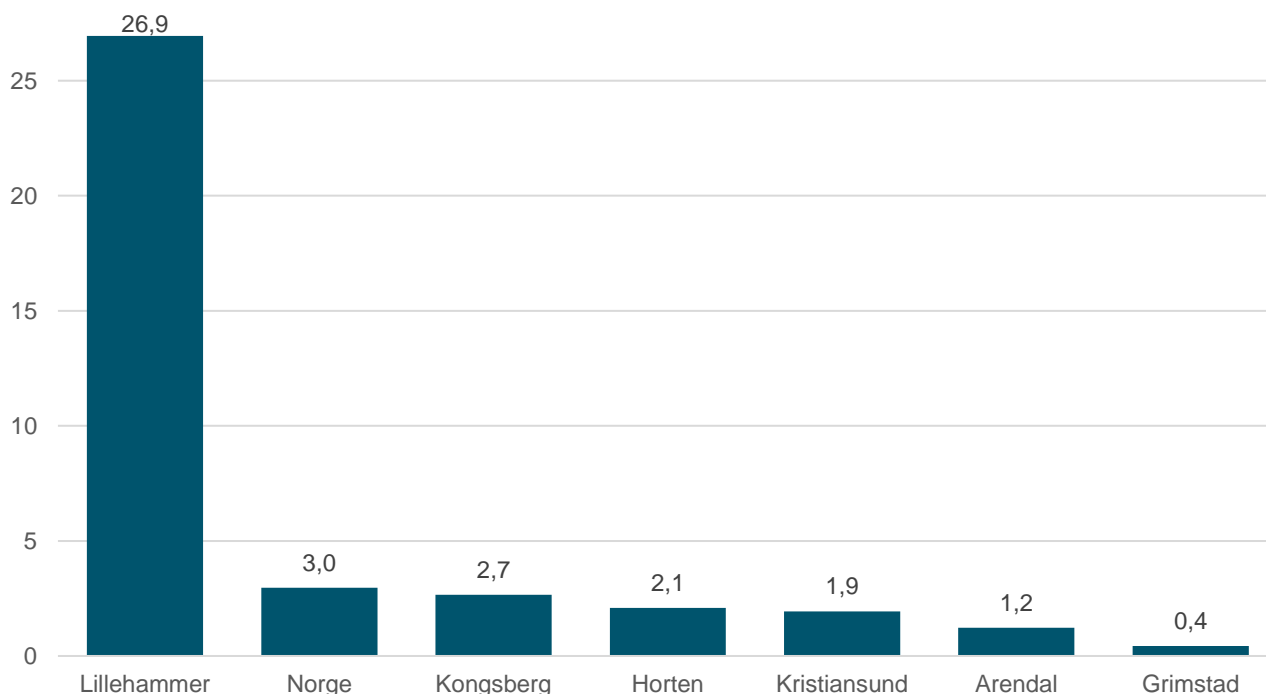
I vårt tallgrunnlag har vi data fra Grimstad historiske sentrum, Ibsen-museet, Norsk Hagebruksmuseum og Sjøfartsmuseet i Aust-Agder. Museer og lokale samlinger som ikke faller inn under Norsk kulturråds museumsdefinisjon, er utelatt.

Vi finner 10 utstillinger og arrangementer slik som foredrag, konserter, spel, osv. i 2019 på museer i Grimstad. Delt på antall innbyggere gir dette 0,4 arrangement per tusen innbyggere. Det er lavere enn landsgjennomsnittet, som vi kan se i figur 15.

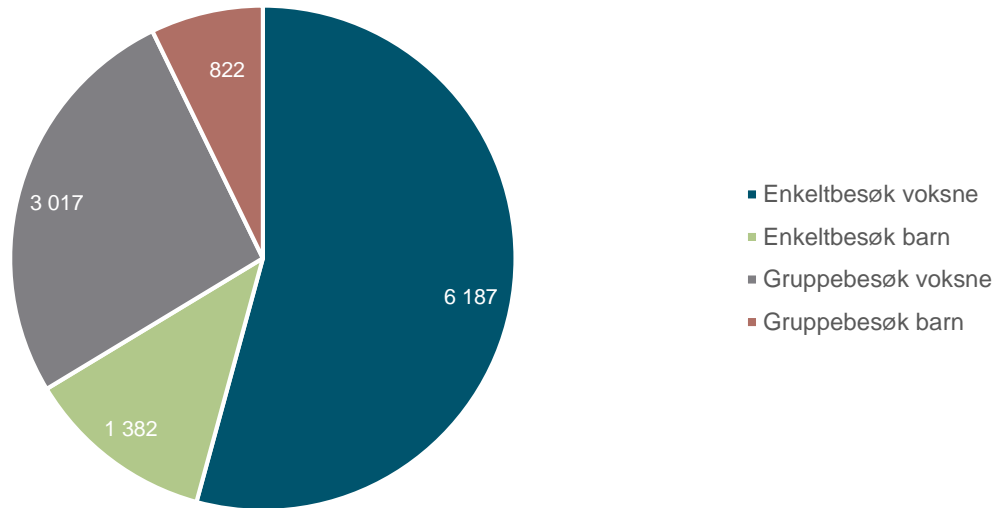
Museene i Grimstad hadde totalt 11 408 besøkende i 2019. 54 % av de besøkende var voksne på enkeltbesøk. Figur 16 viser fordelingen av besøk fra barn og voksne på enkelt- og gruppebesøk.

Det var registrert 3843 betalende gjester på museet i 2019, det vil si 12 % av det totale besøket.

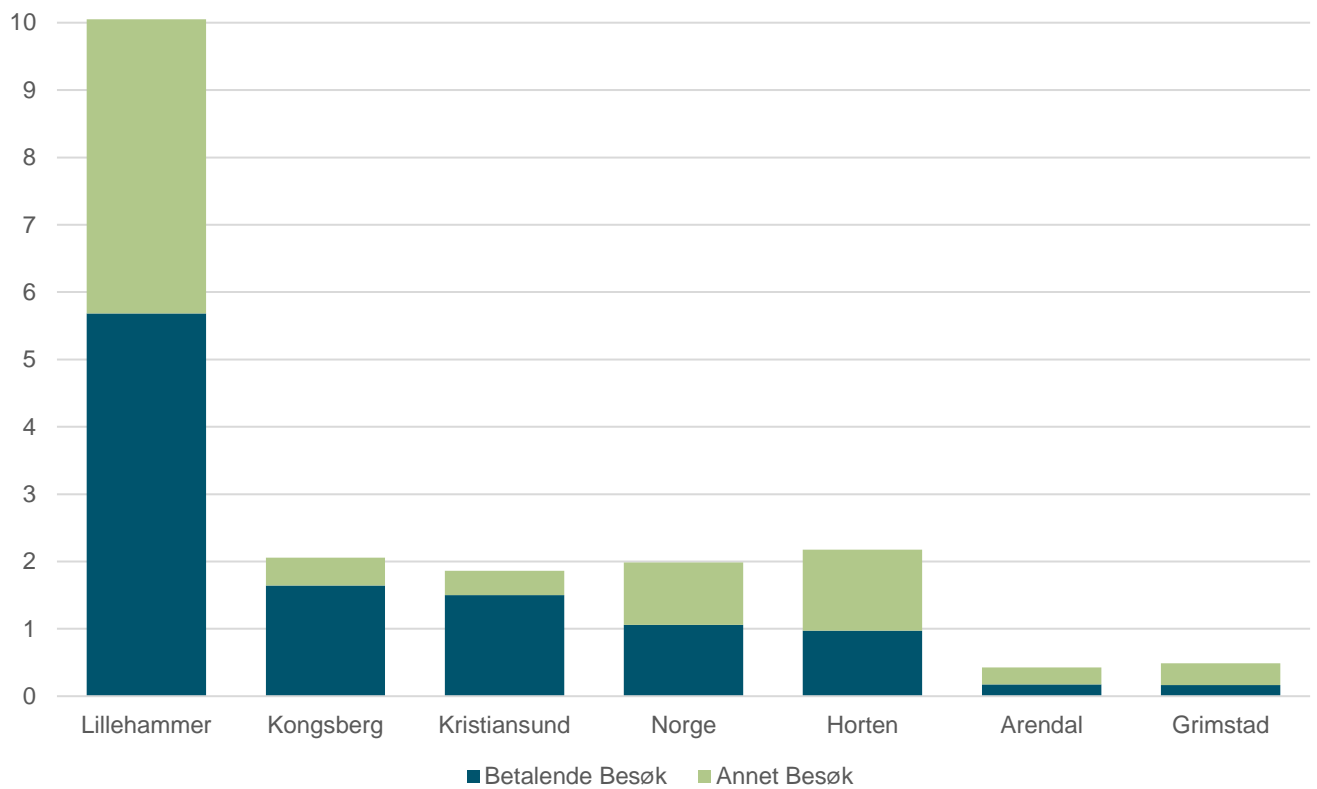
Det totale museumsbesøket tilsvarer 0,5 besøk per innbygger (figur 17). Det er lavere enn landsgjennomsnittet på 2 besøk per innbygger. Bare Arendal, av kommunene vi sammenligner med, har færre besøk relativt til innbyggertall enn Grimstad. Lillehammer skiller seg ut fra sammenligningskommunene, og landsgjennomsnittet når det gjelder museumsbesøk.

Figur 15: Antall arrangementer og utstillinger på museer i kommunen 2019 per tusen innbyggere.

Figur 16: Totalt besøk på museer i Grimstad i 2019 fordelt på type besøk.

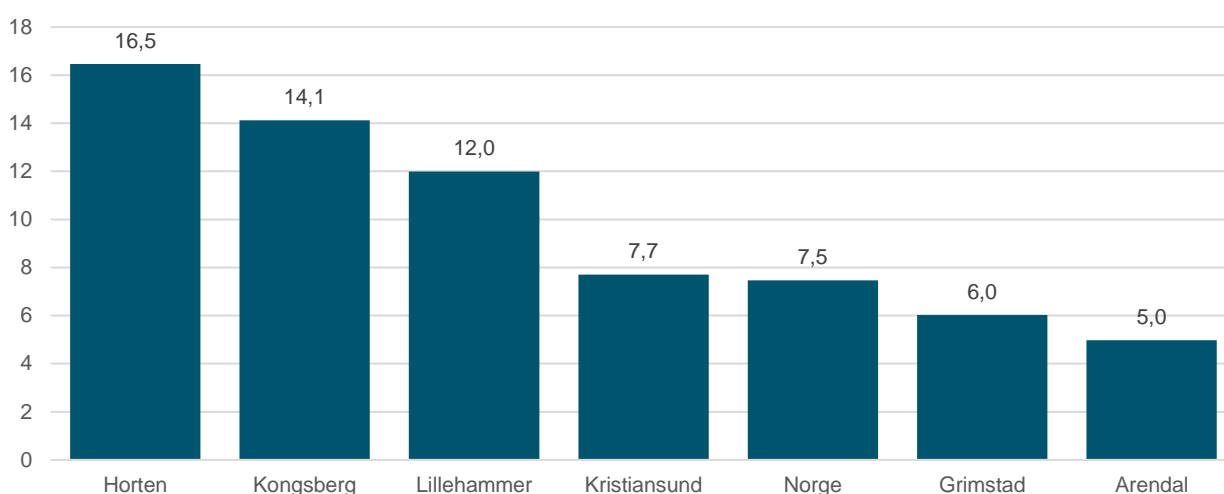
Figur 17: Betalende besøk (blå) og annet besøk (grønn) per innbygger på muséer i Grimstad og utvalgte kommuner i 2019.

4. Konserter

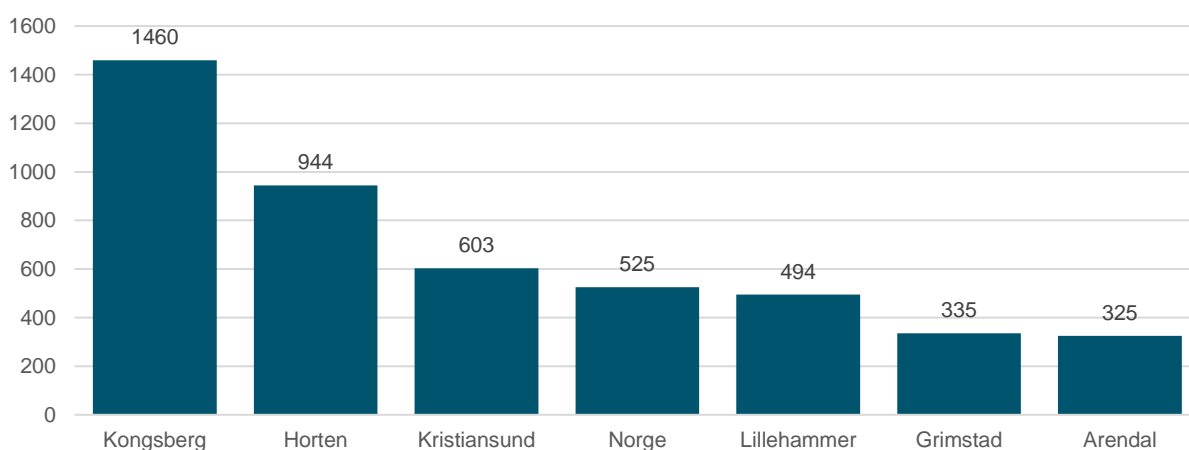
Kategorien konserter tar utgangspunkt i konserttall fra de største billettselskapene i Norge. Antall konserter solgt gjennom billettselskapene var på ca. 28 000 i 2019.

Det er hos de største billettselskapene registrert 140 konserter i Grimstad kommune i 2019. Det utgjør 6 konserter per tusen innbyggere, noe som er 19 % under landsgjennomsnittet. Forklaringskraften for konserter er så lav at vi ikke presenterer forventningstall i denne kategorien ($R^2=0,02$).

Den samlede omsetningen knyttet til konsertene i Grimstad var 7,8 millioner kroner, noe som tilsvarer en omsetning på 335 kroner per innbygger. Vi ser at Kongsberg har høyest omsetning fra konserter med rundt 40 millioner kroner i 2019, noe som tilsvarer 1460 kroner per innbygger.

Figur 18: Antall registrerte konserter per tusen innbyggere hos billettselskapene Aurora, Buytec, DX, Eventim, Gdbillett, Hallingbillett, Hoopla, Linticket, Ringbillett, Ticketco, Ticketmaster og Tikkio i Grimstad og utvalgte kommuner i 2019.

Figur 19: Omsetning i kroner per innbygger knyttet til konserter registrert hos billettselskapene Aurora, Buytec, DX, Eventim, Gdbillett, Hallingbillett, Hoopla, Linticket, Ringbillett, Ticketco, Ticketmaster og Tikkio i Grimstad og utvalgte kommuner i 2019.

5. Kino

Kino er det kulturtilbudet som størst andel av befolkningen benytter seg av. Ifølge SSBs kulturbarometer er kino også et tilbud som befolkningen benytter seg av på tvers av sosio-økonomiske skillelinjer. I kinokategorien presenterer vi tall fra bransjeorganisasjonen Film og Kino.

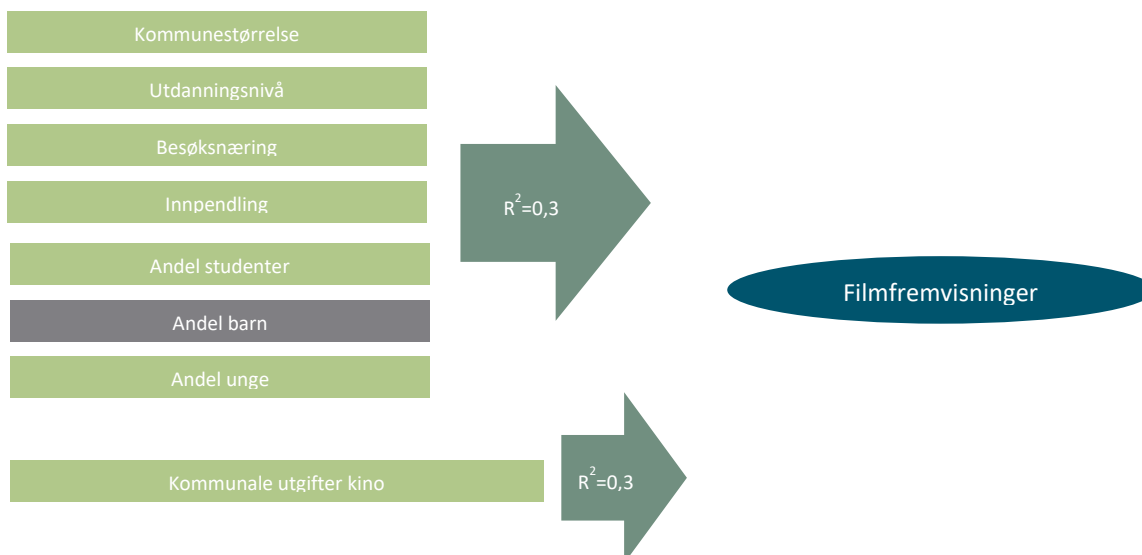
Kinoforestillinger

Totalt ble det vist 2958 forestillinger på kino i Grimstad i 2019. Dette utgjør 127 kinoforestillinger per tusen innbyggere. Det er 60 % høyere enn landsgjennomsnittet (79).

I løpet av 2019 ble det vist 256 ulike filmer fra 26 land på kino i Grimstad. Sammenligner vi med de utvalgte kommunene, finner vi at kinomangfoldet, både i antall titler og opphavsland er veldig godt i Grimstad gitt et lavere besøkstall enn sammenligningskommunene.

Tabell 7: Antall forestillinger, titler, opphavsland og besøk i Grimstad og utvalgte kommuner i 2019.

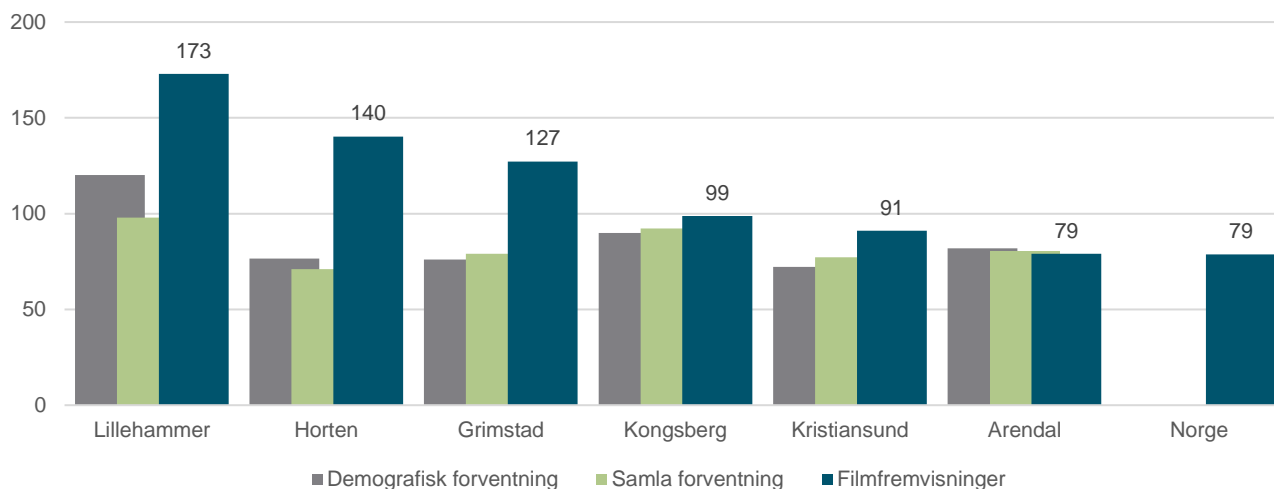
Kommune	Forestillinger	Titler	Opphavsland	Besøk
Lillehammer	4846	319	33	124 064
Arendal	3538	195	22	94 683
Kongsberg	2716	221	25	57 626
Horten	3832	224	23	56 911
Kristiansund	2209	177	18	48 802
Grimstad	2958	256	26	42 745

Figur 20: Faktorer som påvirker filmfremvisninger. R^2 for summen av demografiske faktorer (øverst) og alle faktorer (nederst).

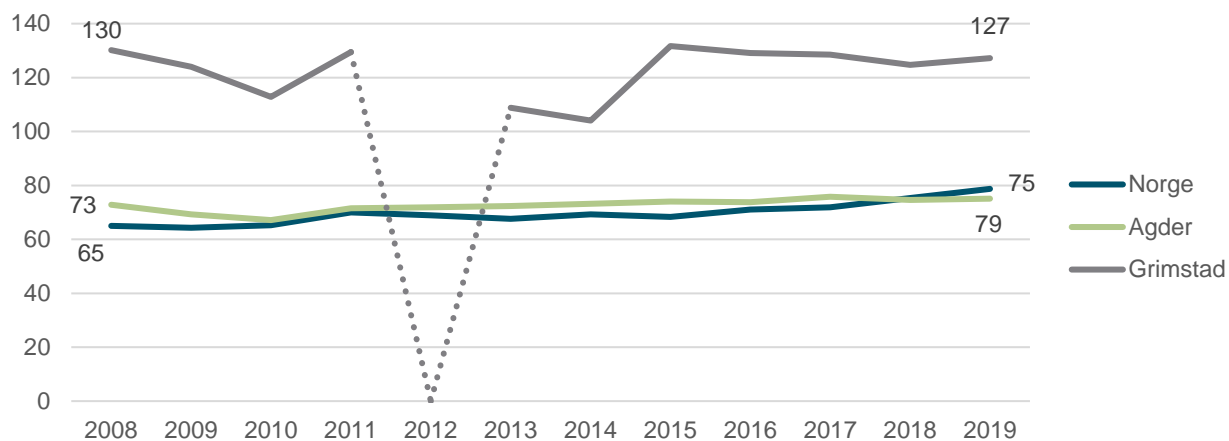
Innen kategorien kino ser vi at de demografiske kjennetegnene forklarer mye av variasjonen i antall kinoforestillinger. Det er generelt flere filmvisninger i store sentrumskommuner med høyt utdanningsnivå og mange unge. Kommunale utgifter til kino virker også positivt.

Det faktiske antallet kinoforestillinger i Grimstad er klart høyere enn de demografiske og samlede forventningene skulle tilsi. Her finner vi 127 kinoforestillinger per tusen innbygger i 2019. Antallet kinoforestillinger er høyere i Grimstad enn landsgjennomsnittet, men lavere enn i Horten og Lillehammer.

Figur 21: Antall kinoforestillinger per tusen innbyggere i 2019 samt demografiske og samlede forventningsverdier.

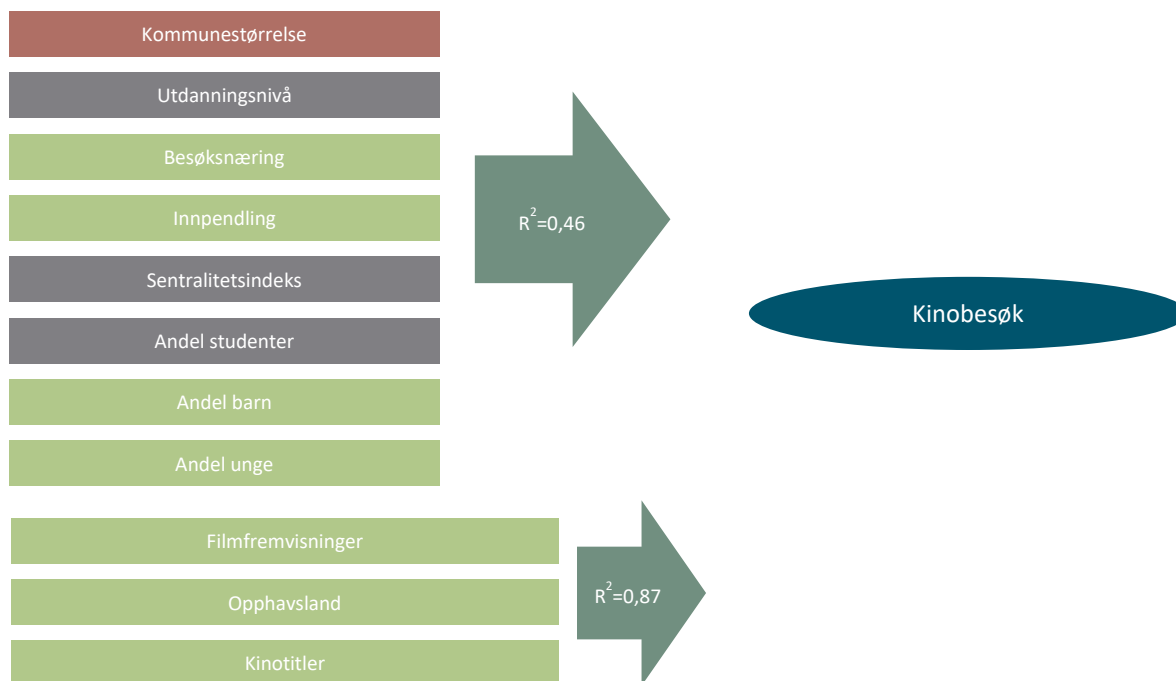
Ser vi på utviklingen, har antallet kinoforestillinger sunket siden 2008. I 2008 ble det vist 130 kinoforestillinger per tusen innbygger, mens det i 2019 kun ble vist 127 kinoforestillinger per tusen innbygger. Vi finner en svak nedgang fra 2015 til 2019. Vi vet ikke hva fallet i 2012 skyldes.

Figur 22: Antall kinoforestillinger per tusen innbyggere. Grimstad, Agder og landet i perioden 2008-2019.

Kinobesøk

Kinobesøket påvirkes av noen av de samme variablene som antall forestillinger, men her er forklaringskraften (R^2) enda sterkere. Dersom vi i tillegg legger til informasjonen om kinotilbudet, blir forklaringskraften ytterligere styrket. Mangfold, i form av antall titler og opprinnelsesland teller også positivt.

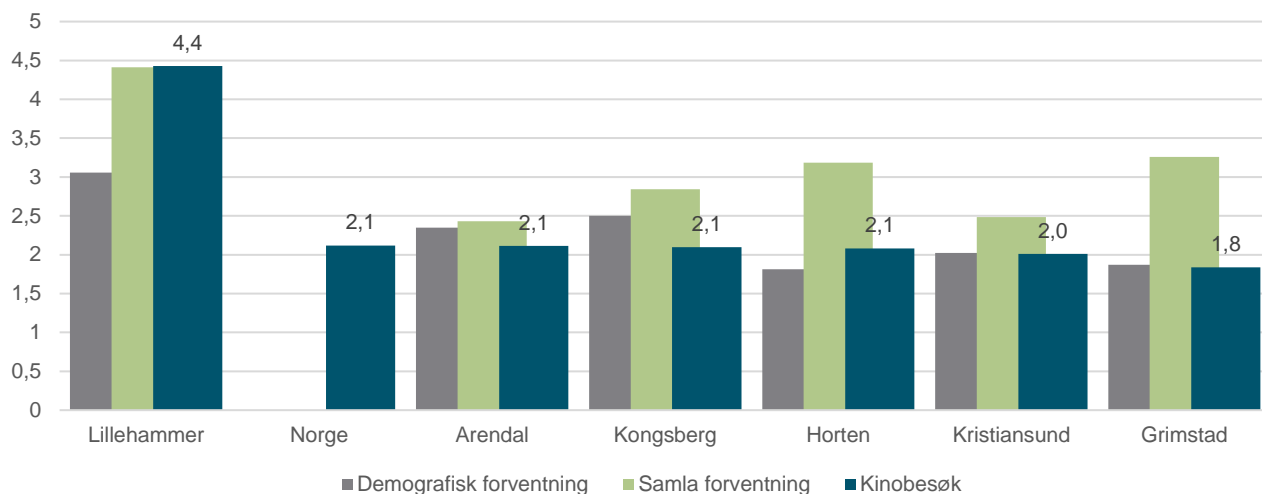

Figur 23: Faktorer som påvirker kinobesøket. R2 for summen av demografiske faktorer (øverst) og alle faktorer (nederst).

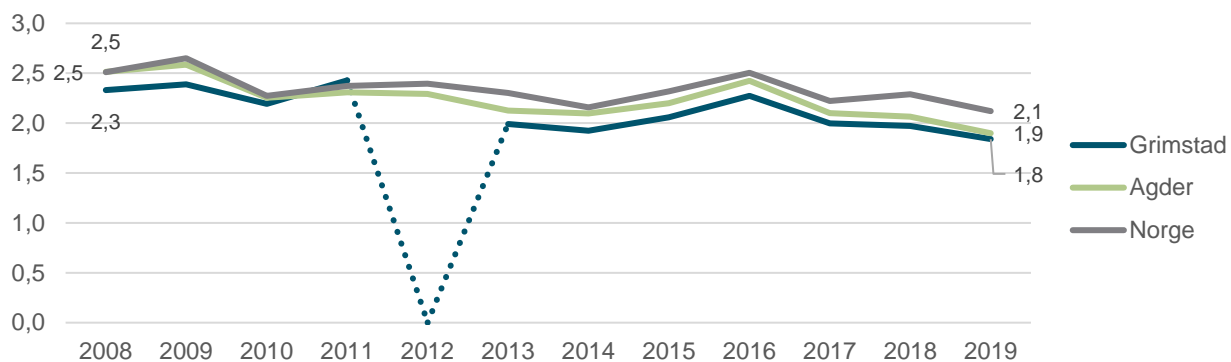
Det totale kinobesøket i Grimstad var 42 745 besøkende i 2019. Det tilsvarer 1,8 besøk per innbygger. Dette er noe lavere enn landsgjennomsnittet. Vi ser at den faktiske antallet forestillinger er på høyde med hva vi kunne forvente ut i fra de demografiske trekkene, men gitt antallet forestillinger burde besøkstallene vært høyere.

De 10 filmene med flest besøk i Grimstad i 2019 var som følger (besøk i parentes): Løvenes Konge (2019) 2D Original tale (3674), Avengers: Endgame 2D Original tale (2362), Snekker Andersen og Julenissen: Den vesle bygda som glømte at det var jul (1736), Joker 2D Norsk tekst Original tale (1627), Frost 2 2D Original tale Norsk tekst (1534), Spider-Man: Far from Home 2D Original tale (1403), Kaptein Sabeltann og Den Magiske Diamant (1186), Star Wars: The Rise of Skywalker 2D (1174), Askeladden - I Soria Moria slott (990) og Rive-Rolf krasjer internett 3D Norsk tale (953).

Figur 25 viser utviklingen for besøk i Grimstad følger utviklingen på landsbasis. Opp- og nedganger har sammenheng med slipp av kinosuksesser.

Figur 24: Antall kinobesøk per innbyggere i 2019 samt demografiske og samlede forventningsverdier..

Figur 25: Antall kinobesøk per innbyggere. Grimstad, Agder og landet i perioden 2008-2019.

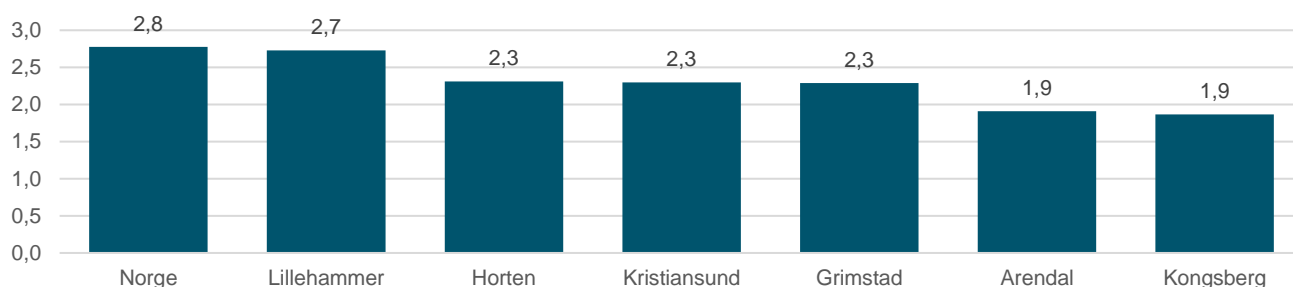
6. Bibliotek

Bibliotek er en lovpålagt tjeneste for kommunene og er en viktig del av både kunnskaps- og kulturpolitikken i Norge. Mange steder er biblioteket det kulturelle senteret i kommunene og fungerer som en viktig møteplass. Her presenterer vi tall hentet fra folkebibliotekstatistikken til Nasjonalbiblioteket.

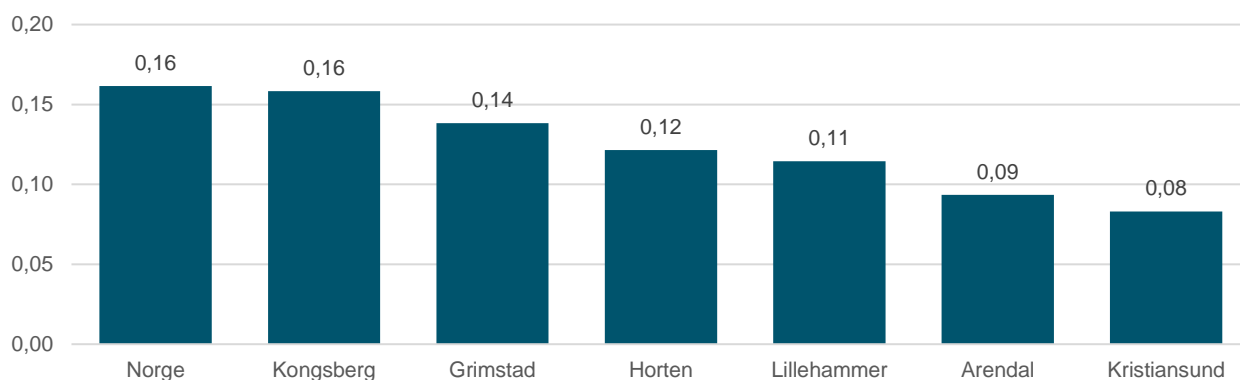
Bokbestand og tilvekst

Bokbestand og tilvekst i bibliotekene forteller noe om tilbudet ved det enkelte bibliotek. Det er likevel problematisk å sammenligne bokbestand og tilvekst på tvers av kommuner med svært ulike innbyggertall. Større kommuner har en større bokbestand totalt, men grunnet stordriftsfordeler trenger ikke bokbestanden per innbygger være så høy for at tilbudet skal være godt. Samtidig er ikke bokbestand noe entydig tegn på kvalitet. En høy bokbestand kan like gjerne skyldes at biblioteket har vært dårlige til å kassere bøker. Bokbestand og tilvekst er av nevnte grunner ikke en av indikatorene i Norsk kulturindeks. Det kan likevel være verdifullt å sammenligne tall for bestand og tilvekst mellom relativt like kommuner, som vi gjør her.

Folkebiblioteket i Grimstad kommune har per 1.1.2019 en samlet bokbestand på 53 229 eksemplarer. Hvor mange ulike titler dette utgjør, har vi ikke oversikt over. Bokbestanden tilsvarer 2,3 bøker per innbygger. Den samlede tilveksten ved folkebiblioteket i Grimstad var på 3214 eksemplarer av ulike typer medier. Dette utgjør en tilvekst 0,14 eksemplarer per innbygger. Vi leser av figur 26 og figur 27 at bokbestand og tilvekst i kommunen er lavere enn landsgjennomsnittet, men høyere av flere av kommunene vi sammenligner med.

Figur 26: Bokbestand per innbygger i Grimstad og utvalgte kommuner i 2019.

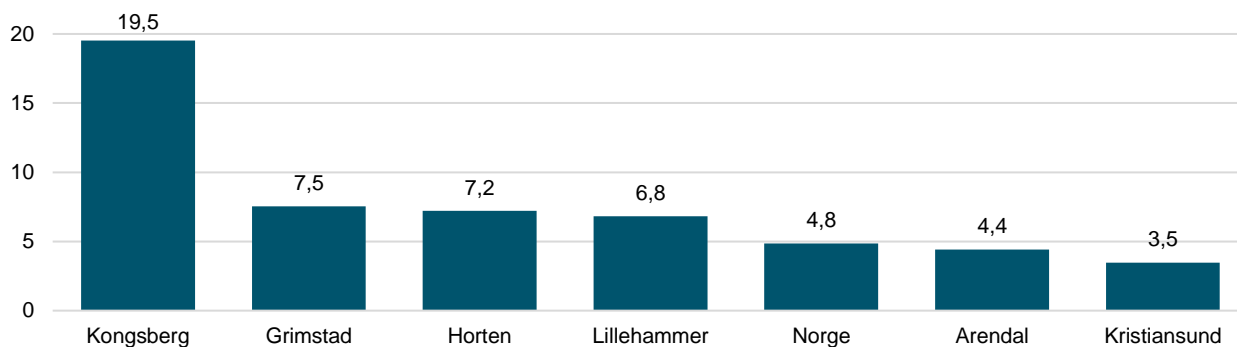
Figur 27: Tilvekst per innbygger siste år for alle medier per innbygger i Grimstad og utvalgte kommuner i 2019.

Besøk

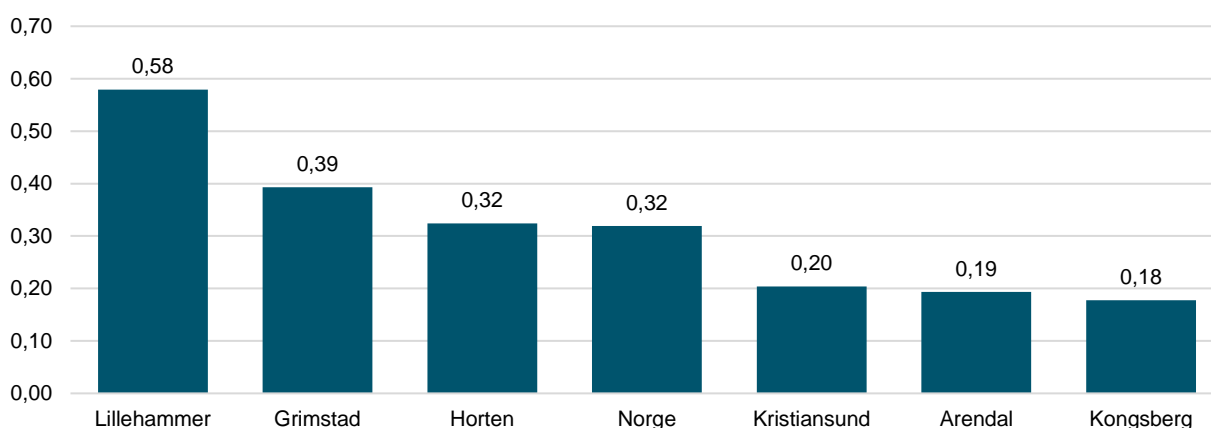
Samlet besøk ved folkebibliotekene i Grimstad kommune var 175 000 i 2019. Det tilsvarer 7,5 besøk per innbygger, noe som er høyere enn landsgjennomsnittet og de fleste kommunene vi sammenligner med.

Bibliotekene i Grimstad hadde 9142 deltakere på arrangementer. Det utgjør 0,4 deltakere per tusen innbygger, noe som er høyere enn landsgjennomsnittet, jamfør figur 29.

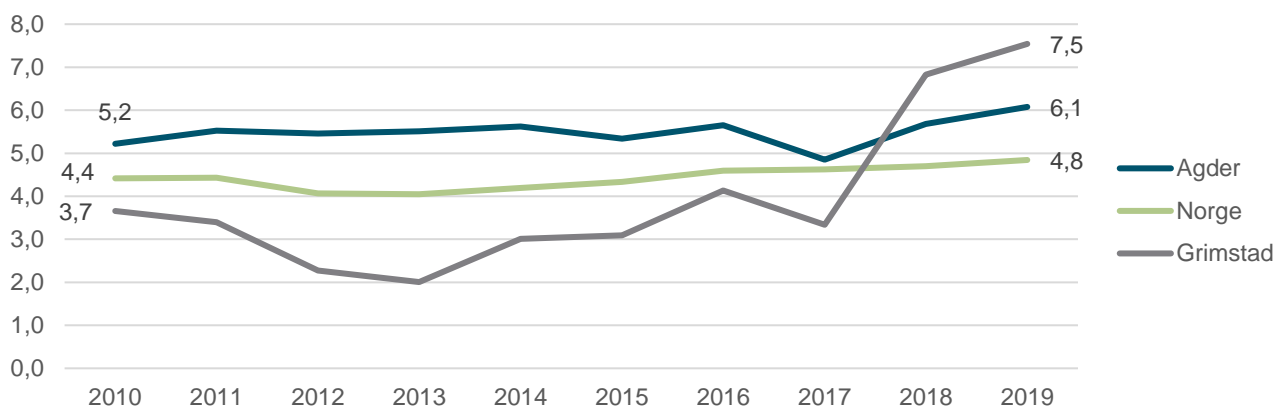
Antall bibliotekbesøk per tusen innbygger har økt kraftig siden 2017. I perioden 2017 til 2019 har antall besøk økt fra 3,3 per tusen innbygger til 7,5 per tusen innbygger. I de foregående årene har antall besøk økt i perioden 2013 til 2016, men sunket fra 2010 til 2013.

Figur 28: Bibliotekbesøk i Grimstad og utvalgte kommuner i 2019. Antall besøk per innbygger.

Figur 29: Deltakere på arrangement i folkebibliotekene i 2019 i Grimstad og utvalgte kommuner. Antall deltakere per innbygger.

Figur 30: Antall bibliotekbesøk per innbygger. Grimstad, Agder og landet i perioden 2010- 2019.

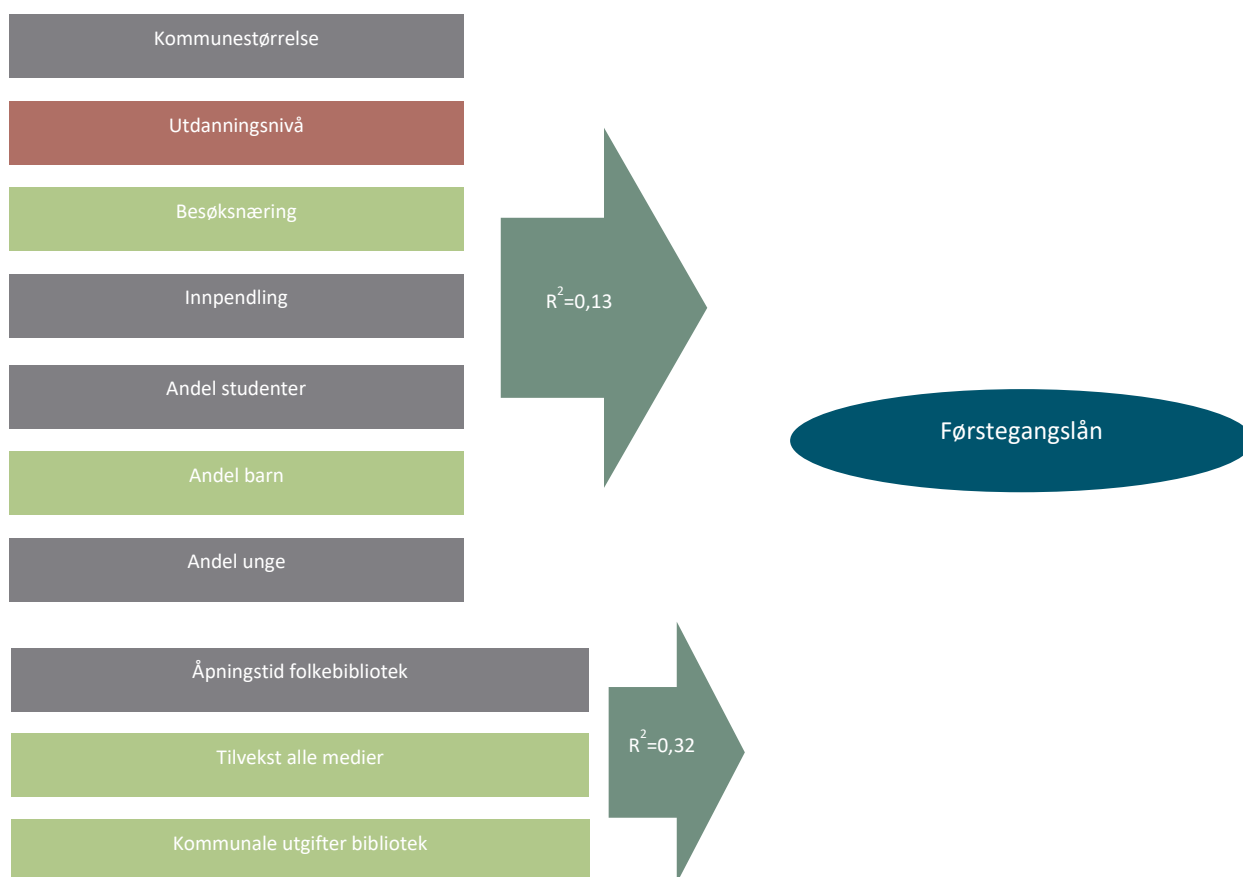
Utlån

Det totale førstegangslånet for alle medier i Grimstad var omtrent 70 000 i 2019. Her teller vi ikke eventuelle fornyelser av det samme utlånet. Voksenlitteratur utgjorde rundt 20 000 utlån, mens barnelitteratur utgjorde omtrent 44 000 utlån. De resterende utlånene var andre medier, som dvd-er, cd-er osv. Deler vi dette på antall innbyggere, finner vi at det ble lånt ut 3 eksemplarer per innbygger. Det er noe høyere enn landsgjennomsnittet (2,7).

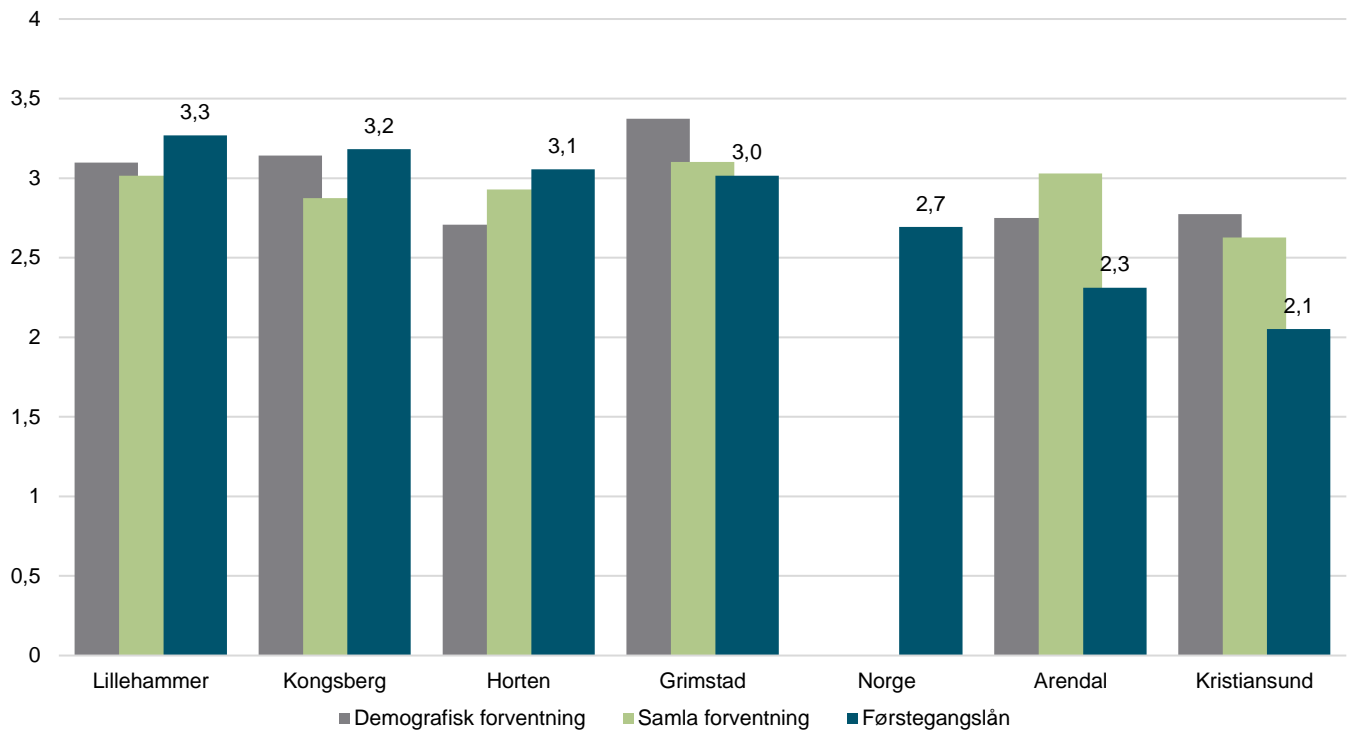
De demografiske variablene har moderat betydning for utlånet. Utlånet er noe høyere i sentrale kommuner med mange besøksnæringer og i kommuner der utdanningsnivået er lavt. Utgifter til bibliotek, altså pengebruken, er det som påvirker utlånet sterkest. Vi ser også at kommuner med god tilvekst av nye medier har høyere utlån. Åpningstiden ser ikke ut til å påvirke utlån.

Figur 32 viser at utlånet i Grimstad er omtrent som de demografiske forutsetningene, pengebruken og tilveksten skulle tilsa. Antallet førstegangslån i Grimstad er høyere enn landsgjennomsnittet og i nærheten av det vi finner i Horten, Kongsberg og Lillehammer.

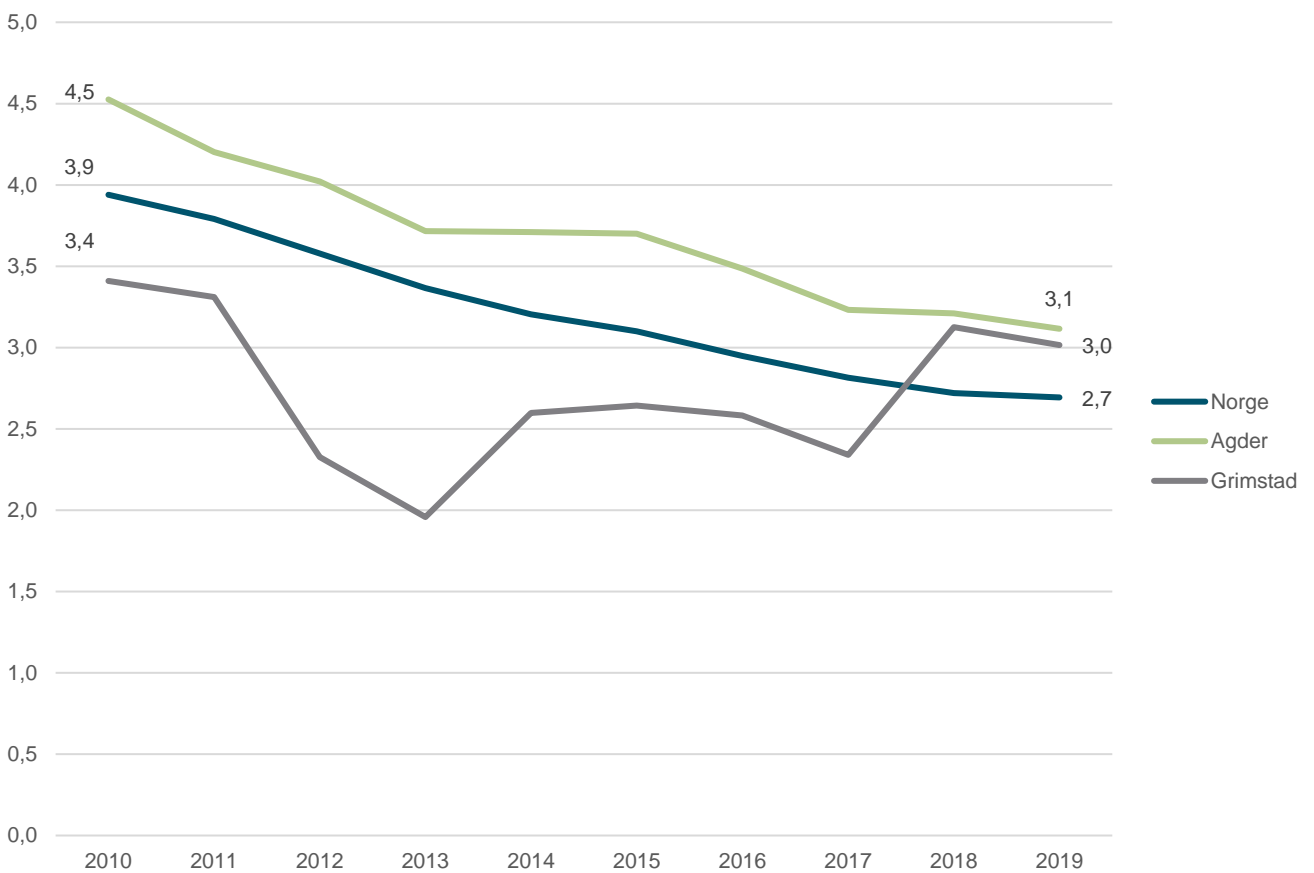
Utlånet i Grimstad har sunket fra 3,4 bøker per innbygger i 2010 til 3 bøker per innbygger i 2019 (jamfør figur 33). Samlet sett utgjør dette en svak nedgang som er i overensstemmelse med utviklingen i Agder fylke og på landsbasis. Vi ser enkelte svingninger i utlånet over tid, med en nedgang i 2013 og en oppgang i etterfølgende år.

Figur 31: Faktorer som påvirker utlån. R^2 for summen av demografiske faktorer (øverst) og alle faktorer (nederst).

Figur 32: Utlån i folkebibliotekene i 2019 samt demografiske og samlede forventningsverdier.

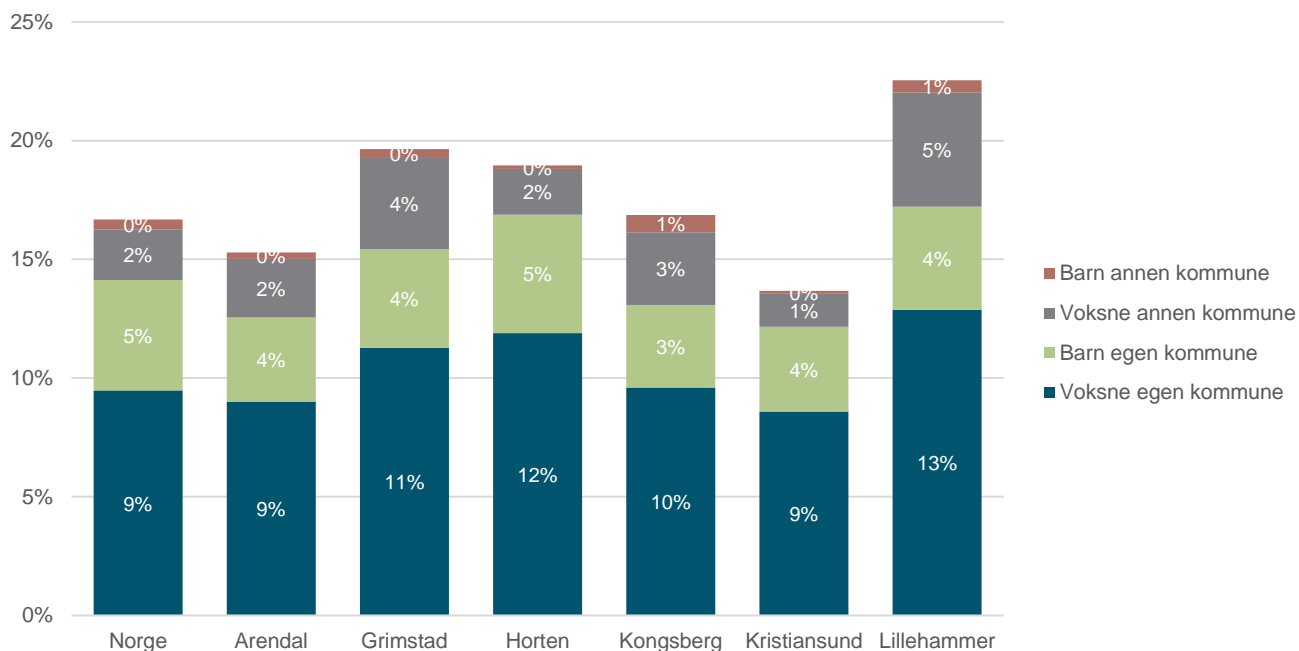

Figur 33: Antall førstegangslån alle medier per innbygger. Grimstad kommune, Agder og hele landet i perioden 2010-2019.

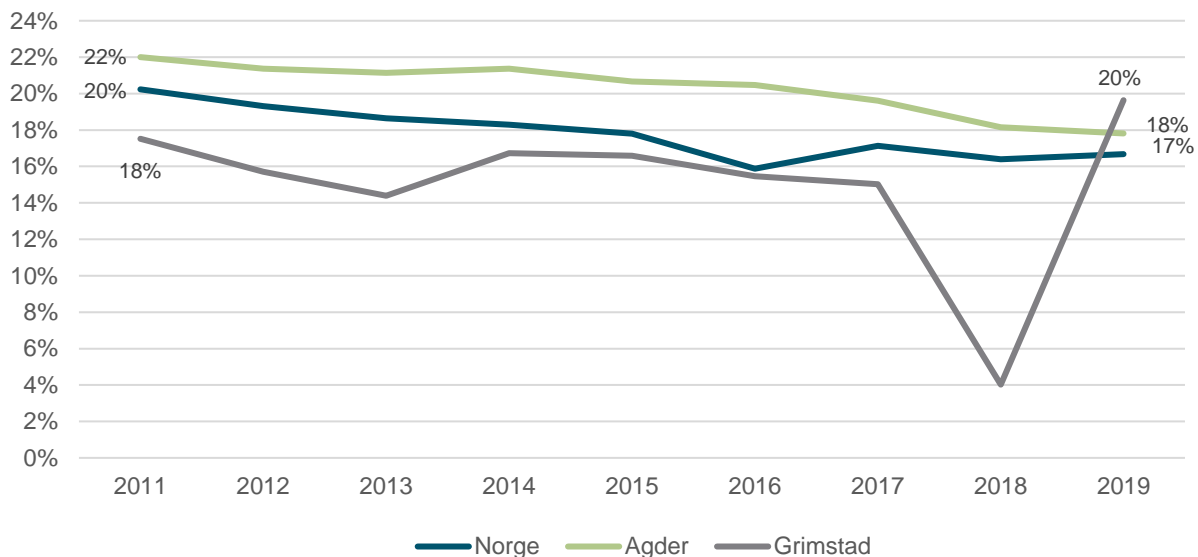

Aktive lånerer

Ifølge våre tall benyttet 3586 personer fra Grimstad kommune folkebiblioteket i 2019. Det tilsvarer at 15 % av innbyggerne låner bøker på biblioteket minst en gang i året og dermed regnes som aktive lånerer. Dette er høyere enn landsgjennomsnittet (14 %). I tillegg benyttes biblioteket aktivt av 979 personer fra andre kommuner. Antallet aktive lånerer i Grimstad økte fra 18 % i 2010 til 20 % i 2019. Det var en reduksjon i antallet aktive lånerer fra 2014 til 2018, men en oppgang fra 2018 til 2019 gjør at vi samlet sett ser en økning i antall lånerer. Den kraftige nedgangen i aktive lånerer på biblioteket i Grimstad skyldes trolig feil i innrapporteringen av tallmateriale. Vi ser allikevel tegn til en økning fra 2017 til 2019.

Figur 34: Aktive lånerer per innbygger i Grimstad og utvalgte kommuner i 2019.

Figur 35: Antall aktive lånerer per innbygger. Grimstad kommune, Agder og hele landet i perioden 2011-2019.

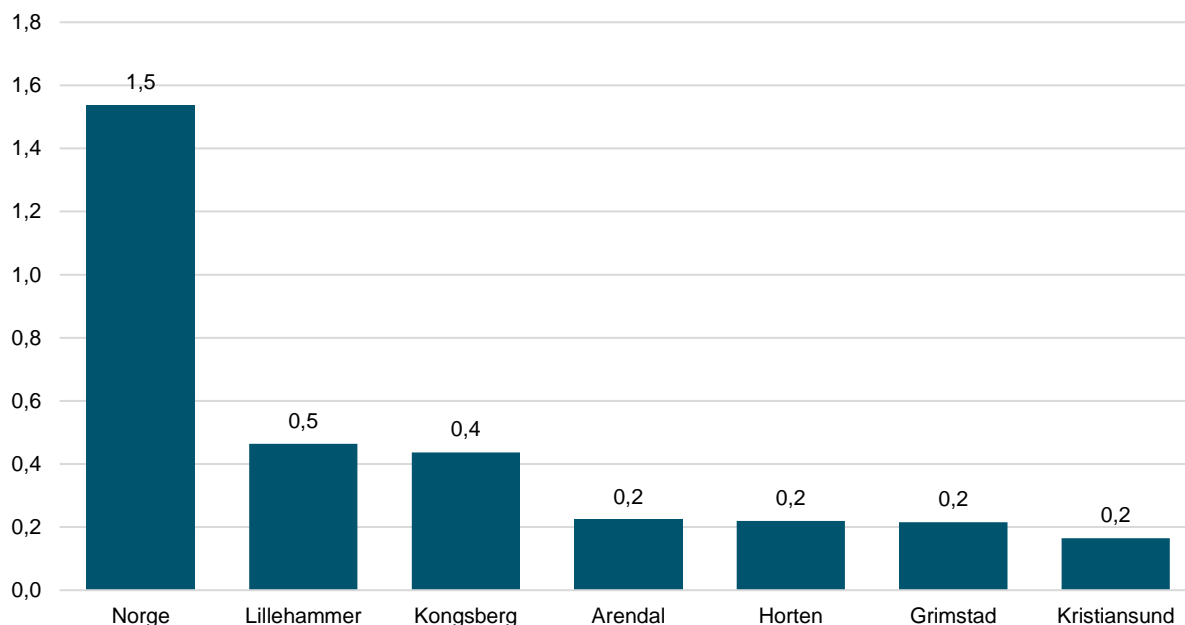
7. Scenekunst

Scenekunst er i mange land primært et tilbud man finner i byene. I Norge har vi gjennom Riksteateret og regionteatrene hatt et utbygd, desentralisert scenekunsttilbud i mange år. Opplysningene om teater- og operaforestillinger og publikum er hentet fra medlemsteatrene i Norsk Teater- og Orkesterforening (NTO). Opplysningene om danseforestillinger er hentet fra Danseinformasjonen.no. Private teatre og frie scenekunstgrupper er i all hovedsak ikke inkludert i oversikten. DKS-forestillinger er utelatt siden dette tilbudet presenteres i eget kapittel.

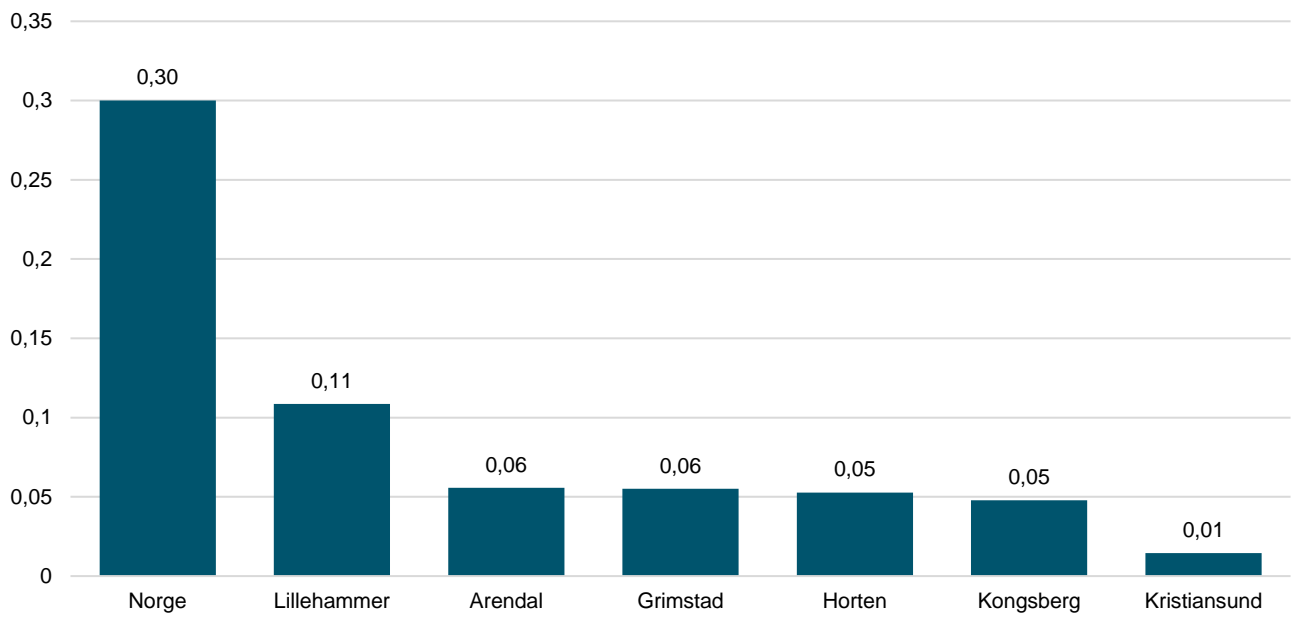
Teatrene som rapporterer inn tall til NTO hadde i 2019 registrert 5 teater- eller operaforestillinger i Grimstad. Forestillingene utgjør 0,2 forestilling per tusen innbyggere, eller om lag en åttendedel av landsgjennomsnittet. Teatertilbudet i Grimstad er omtrent som det i Arendal, Horten og Kristiansund.

Det ble i 2019 gjennomført 1280 besøk på teater- og operaforestillinger i Grimstad, noe som tilsvarer 0,06 besøk per innbygger eller rundt en femtedel av landsgjennomsnittet.

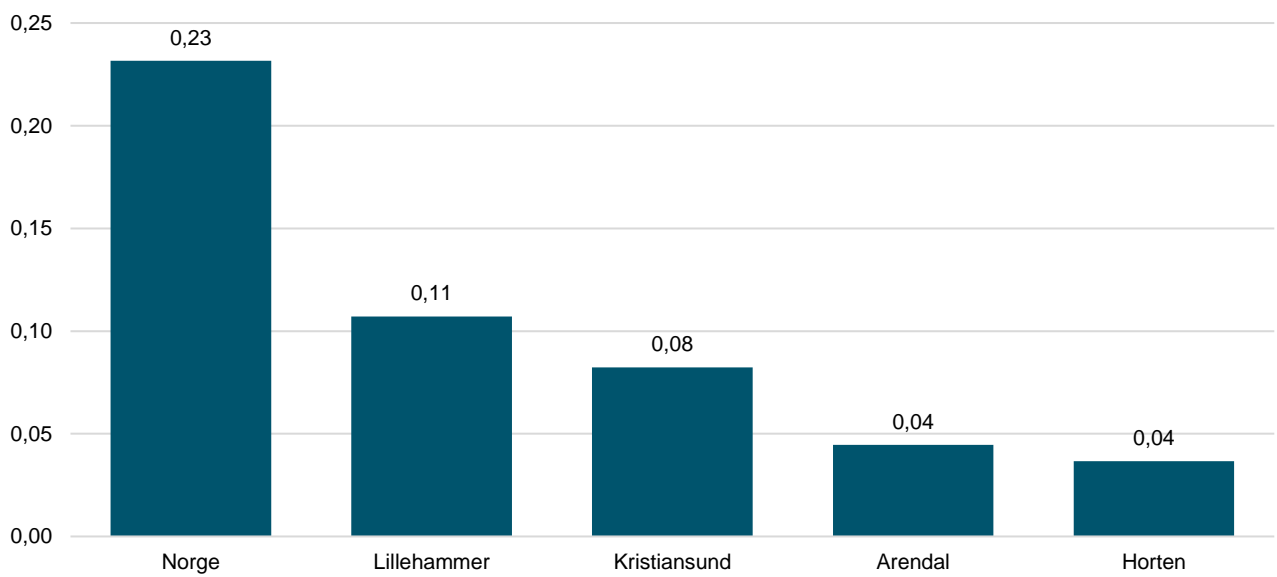
Det ble ikke oppført noen danseforestillinger i Grimstad i 2019. Grimstad og Kongsberg er de to kommunene hvor det ikke ble registrert danseforestillinger i 2019 og kommunene er derfor utelatt fra figur 39. Blant kommunene vi sammenligner med, finner vi flest danseforestillinger i Lillehammer. Her er også antallet teaterforestillinger og teaterpublikummere størst.

Figur 36: Antall teater- og operaforestillinger per tusen innbyggere i 2019.

Figur 37: Antall teater- og operabesøk per innbygger i 2019.

Figur 38: Antall danseforestillinger i 2019 per tusen innbygger.

8. Kultur for barn og unge

Kulturskolen og Den kulturelle skolesekken (DKS) er de viktigste tiltakene for kulturtilbud til barn og unge. Vi presenterer derfor disse tallene samlet under en kategori.

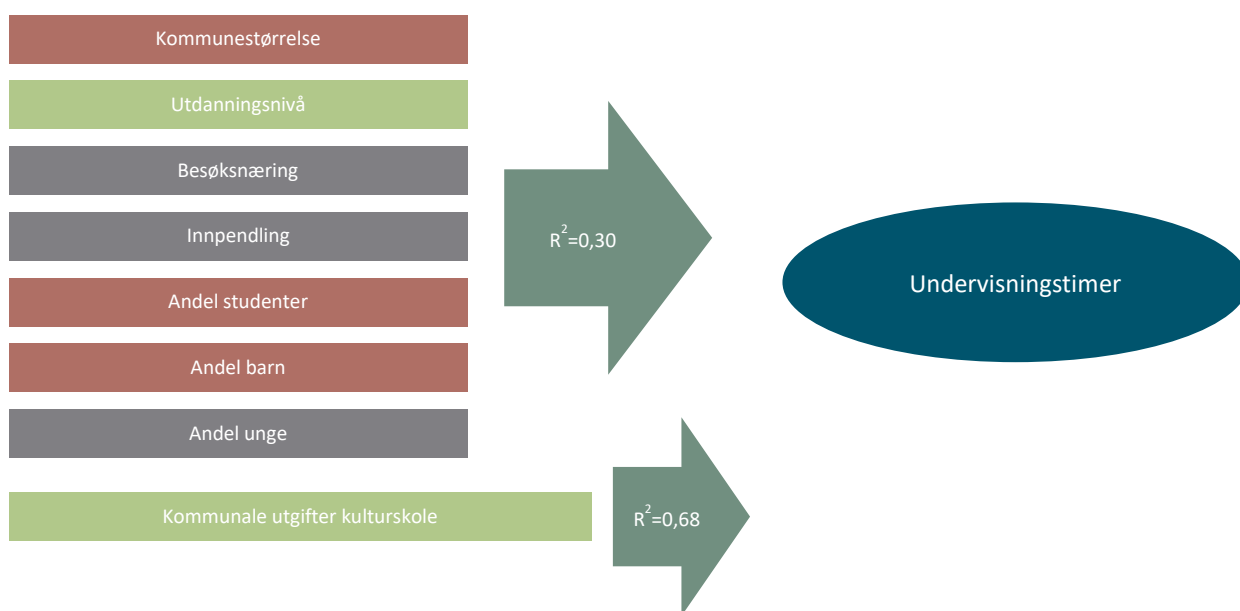
Kulturskolen - undervisning

Undervisningen i kulturskolen rapporteres til GSI (Grunnskolens informasjonssystem) i form av årstimer i ulike kunstsjangere. Samlet ga Grimstad kommune 4041 undervisningstimer i forbindelse med kulturskolen, noe som utgjør omtrent 1,3 timer per barn i grunnskolealder i kommunen. Antallet timer med undervisning per barn er lavere enn landsgjennomsnittet (2 timer per barn), men høyere enn antallet undervisningstimer som gis i nabokommunen Arendal (1 time per barn). Det ble ikke gitt noen timer med undervisning innen dans i Grimstad, men barn i kulturskolen mottok 250 timer undervisning innen teater, 3260 timer innen musikk og 531 timer innen visuelle kunsthøgskole.

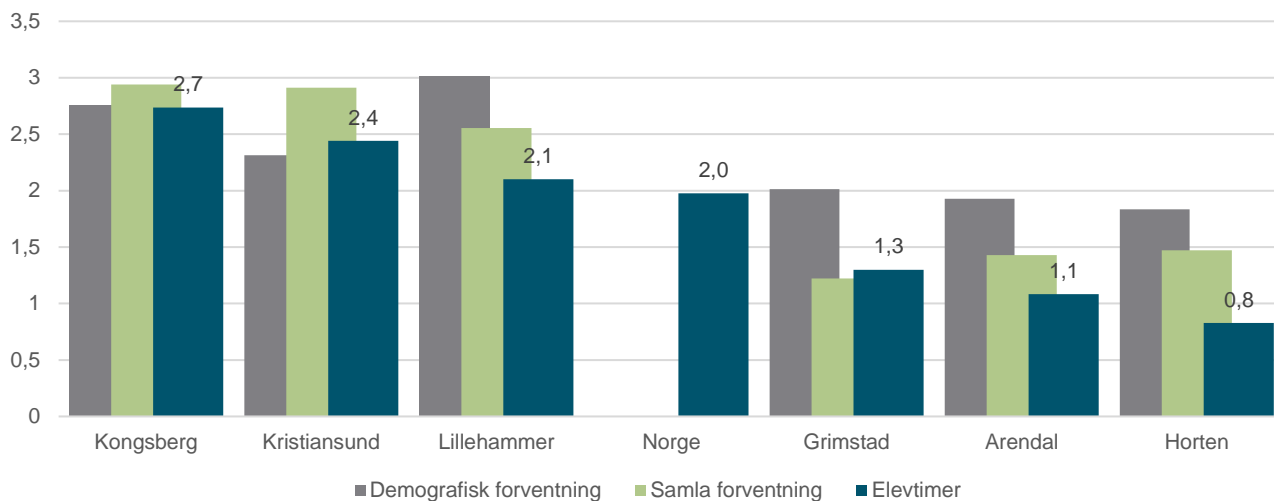
I tabell 8 viser vi den prosentvise fordelingen av årstimer innenfor ulike kulturaktiviteter. Omtrent 81 % av årstimene blir brukt på musikkundervisning, 6 % av timene ble brukt på teaterundervisning og 13 % på visuelle kunsthøgskole. Grimstad er blant kommunene som bruker flest timer på undervisning innen dans og teater, men bruker noe mindre tid på å undervisning innen musikk enn Arendal og Lillehammer. Innen musikk er kommunen på høyde med landsgjennomsnittet.

Elevtimer er i all hovedsak et resultat av kommunenes utgifter til kulturskole. I tillegg ser vi at mindre kommuner ser ut til å få noe flere undervisningstimer ut av pengene enn store. Dette kan skyldes at store kommuner har større utgifter til eksempelvis lokaler.

Som vi ser av figur 41 får Grimstad flere timer undervisning enn det pengebruken skulle tilsi. Gitt pengebruken innen kulturskole kunne vi anta at Grimstad hadde 1,2 undervisningstimer per barn i grunnskolealder, mens det faktiske antallet undervisningstimer er 1,3 per barn. Grimstad får igjen noen flere timer med undervisning enn hva pengebruken skulle tilsi.

Figur 39: Faktorer som påvirker undervisningstimer gitt i kulturskolen. R^2 for summen av demografiske faktorer (øverst) og alle faktorer (nederst).

Figur 40: Årstimer i kulturskolen per barn i grunnskolealder (6-15 år) i 2019 samt demografiske og samlede forventningsverdier.

Tabell 8: Totalt antall årstimer fordelt prosentvis på ulike sjangere i Grimstad og utvalgte kommuner i 2019.

Sted	Dans	Teater	Musikk-undervisning	Visuelle kunstfag	Andre kunst- og kulturuttrykk	Timer
Norge	7 %	4 %	81 %	5 %	2 %	1 268 670
Kongsberg	2 %	4 %	87 %	6 %	1 %	9309
Kristiansund	35 %	4 %	57 %	4 %	0 %	6954
Lillehammer	0 %	5 %	93 %	2 %	0 %	6497
Arendal	0 %	5 %	86 %	9 %	0 %	6002
Grimstad	0 %	6 %	81 %	13 %	0 %	4041
Horten	8 %	0 %	80 %	11 %	2 %	2680

Kulturskolen - elever

I Grimstad kommune går 255 barn i kulturskolen. Dette utgjør en elevandel på 0,08 elever per barn i grunnskolealder (6-15 år), noe som er halvparten av landsgjennomsnittet (0,16 elever per barn).

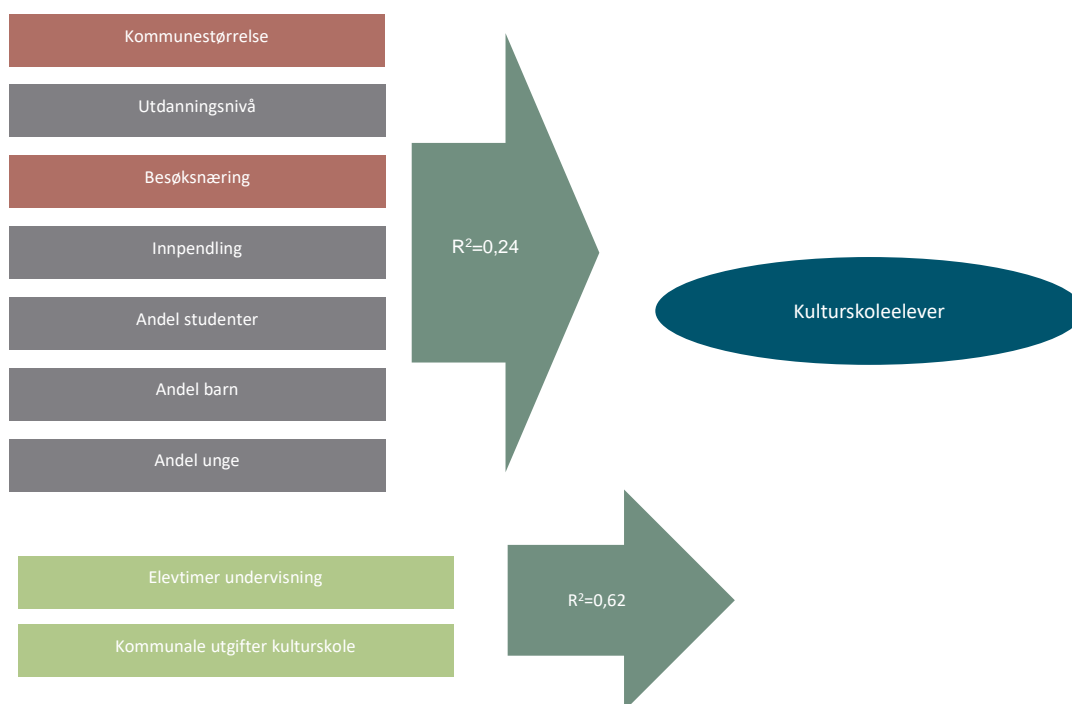
Antall elever i kulturskolen påvirkes i størst grad av tilbudet. Ikke overraskende er det en klar sammenheng mellom antall undervisningstimer som gis og antall kulturskoleelever. Videre ser vi at kommunale utgifter til kulturskoler påvirker dette utover kun undervisningstid. Av demografiske variabler finner vi at deltagelsen er noe høyere i små kommuner.

Grimstad bruker forholdsvis mye penger på kulturskolen gitt antallet elever de underviser. De demografiske forventningene var 0,17 elever per barn, men dersom vi inkluderer kulturskoleutgiftene synker den samlede forventningen til 0,13 elever per barn. Tall fra Norsk kulturindeks viser at det faktiske tallet er 0,08 elever per barn, noe som er lavere enn de fleste andre kommuner vi inkluderer i denne rapporten.

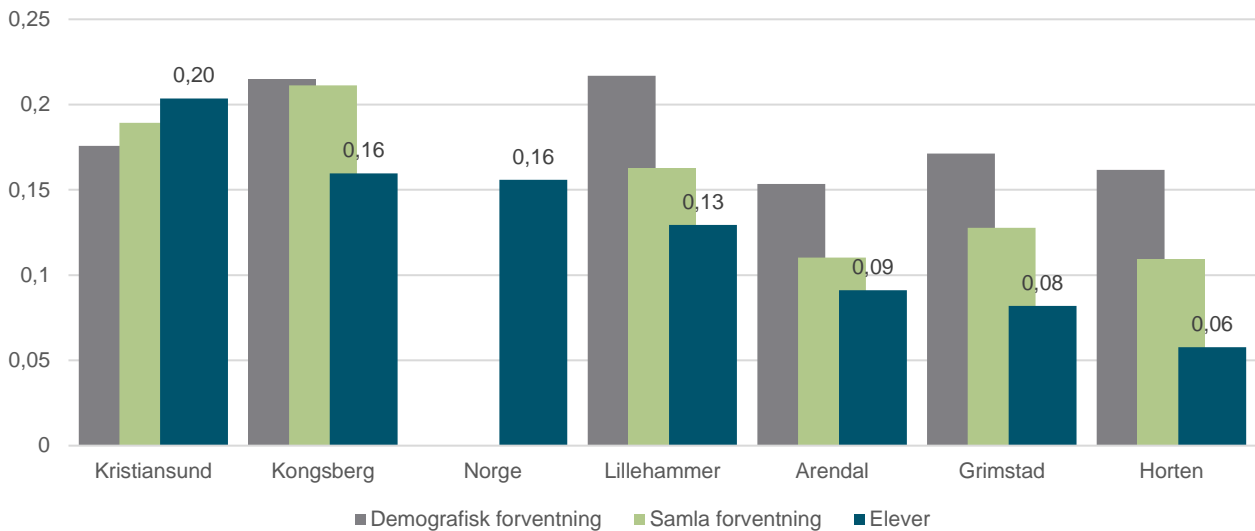
Hvis vi ser dette i sammenheng med figur 43, finner vi at dette kan skyldes at Grimstad heller prioriterer undervisning til de elevene de har i stor grad. Grimstad har relativt mange undervisningstimer per elev.

Figur 44 viser at det har vært en markant nedgang i andelen barn i kulturskolen i Grimstad fra 2018 til 2019. I 2008 hadde Grimstad 0,13 elever per barn, mens dette hadde sunket til 0,08 elever per barn i 2019. Elevandelene i landet for øvrig og Agder har også hatt en negativ trend fra 2008 til 2019.

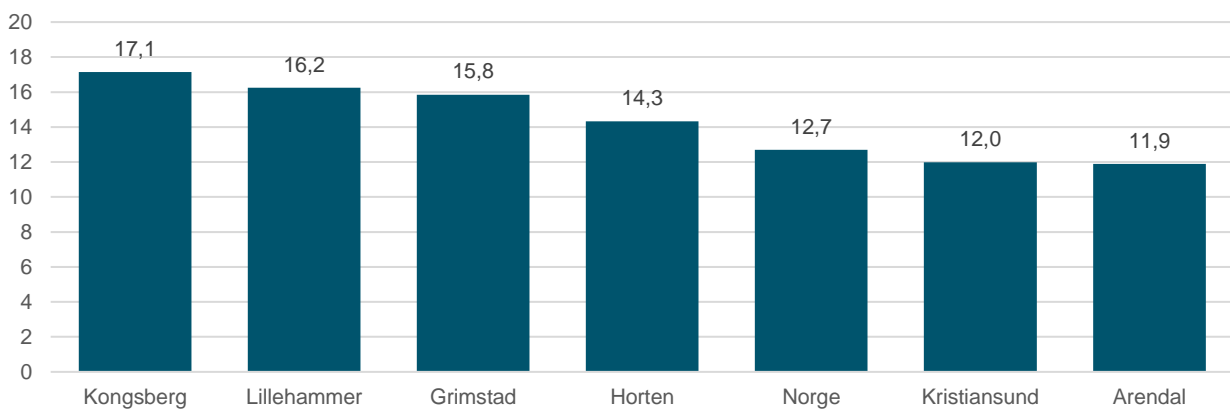
I tabell 9 og 10 viser vi en oversikt over barn i grunnskolealder som står på venteliste i kommunens kulturskole. 1,3 % av barn i grunnskolealder står på venteliste i Grimstad. Det er den laveste andelen på venteliste av kommunene vi sammenligner med. Antallet barn på venteliste har økt fra 20 barn i 2013 til 39 barn i 2019. I 2016 og 2018 var det ingen barn på venteliste i kommunens kulturskole.

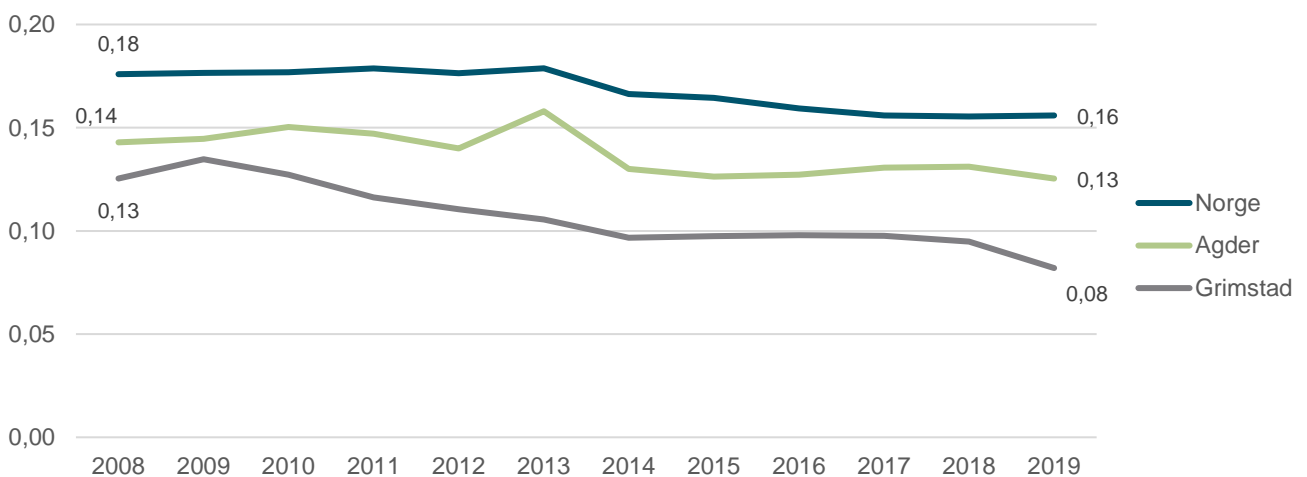
Figur 41: Faktorer som påvirker antall elever i kulturskolen. R² for summen av demografiske faktorer (øverst) og alle faktorer (nederst).

Figur 42: Antall elever fra kommunen som går i kulturskole per barn i grunnskolealder i 2019 samt demografiske og samlede forventningsverdier.

Figur 43: Antall timer per kulturskolelev. Grimstad kommune og utvalgte kommuner i 2019.

Figur 44: Antall elever fra kommunen som går i kulturskole per barn i grunnskolealder (6-15) Grimstad, Agder og hele landet i perioden 2008-2019.

Tabell 9: Andel barn i grunnskolealder som står på venteliste i kommunens kulturskole, av antall barn i alderen 6-15 år. I 2019. Kilde: GSI/Kostra

Kommune	Andel barn på venteliste (%)
Kongsberg	6,6
Norge	3,1
Arendal	3,0
Horten	1,9
Lillehammer	1,9
Kristiansund	1,8
Grimstad	1,3

Tabell 10: Antall barn i grunnskolealder som sto på venteliste i kommunenes kulturskoler. Kilde: GSI

Sted	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Norge	22 940	22 752	21 334	20 638	20 519	17 984	20 123
Kongsberg	141	244	252	203	239	209	226
Arendal	66	68	82	107	130	110	167
Lillehammer	95	70	73	48	65	85	58
Kristiansund	82	33	59	44	26	38	51
Horten	77	65	20	33	69	22	62
Grimstad	20	26	27	0	38	0	39

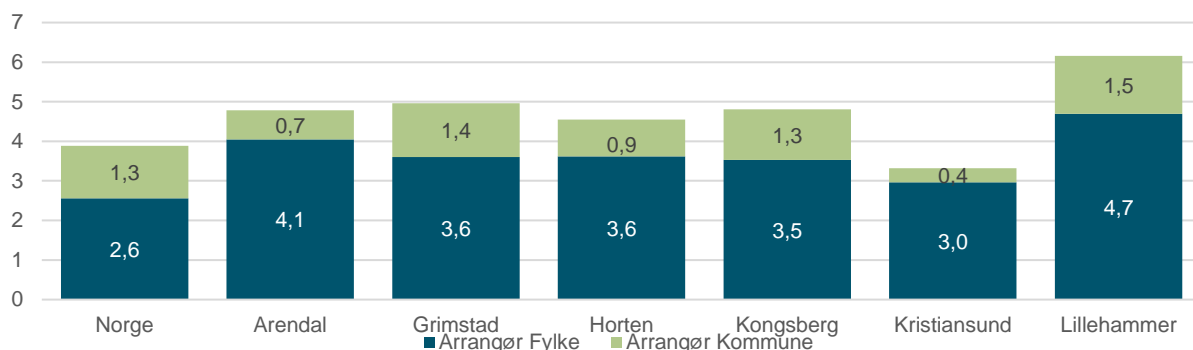

Den kulturelle skolesekken

Siden DKS-forestillinger er obligatoriske for elevene, kan man regne med at publikumsoppslutningen er direkte avledet av tilbudet. Det totale besøket på DKS-forestillinger i Grimstad kommune var rundt 15 500 i 2019. Besøket inkluderer tilbud både i grunnskole og videregående. Tilbudet i videregående er fordelt likt for alle kommunene i fylket uavhengig om de har en videregående skole. Figur 46 viser fordelingen av besøk mellom kommune og fylke. Det totale besøket tilsvarer 5 besøk per barn i grunnskolealder (6-15), noe som er høyere enn landsgjennomsnittet, og nest høyest av sammenligningskommunene. I Grimstad var 3,6 av besøkene på forestillinger arrangert av fylkeskommunen og 1,4 på forestillinger arrangert av kommunen.

Tabell 11 viser fordeling mellom ulike kunstuttrykk. Det ble gjennomført flest besøk knyttet til litteratur, musikk og scenekunst, etterfulgt av visuell kunst. Figur 47 viser at antallet elever i kulturskolen har sunket fra 2012 til 2019. Grimstad hadde sitt høyeste antall besøk på DKS-forestillinger per barn i grunnskolealder (6-15 år) i 2015.

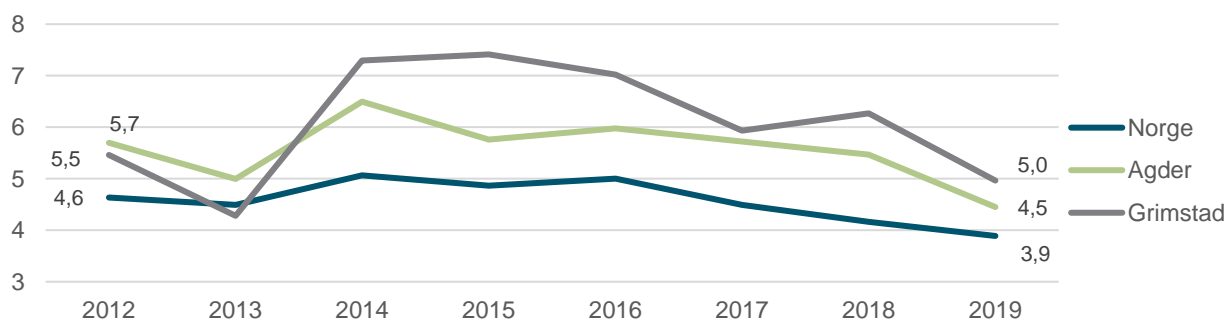
De statistiske analysene har svært lav forklaringskraft i DKS-kategorien. Grunlaget for å regne ut forventningsverdier er så tynt at vi ikke viser dette i denne kategorien.

Figur 45: Antall besøk på DKS-forestillinger per barn i grunnskolealder (6-15 år), fordelt på arrangør, i Grimstad og utvalgte kommuner i 2019.

Tabell 11: Det totale besøket på DKS-forestillinger i grunnskolen og VGS fordelt på ulike sjangre i Grimstad og utvalgte kommuner i 2019.

Sted	Scenekunst	Film	Kulturarv	Litteratur	Kunstarter i samspill	Musikk	Visuell kunst	Ikke fordelt på sjanger	Totalt
Kongsberg	3436	511	1699	1563	-	6790	2312	38	16349
Lillehammer	3660	1040	2633	2747	324	6546	2081	-	19031
Horten	4553	1076	491	1021	143	5263	1801	370	14718
Grimstad	3140	987	1139	4970	-	3670	1532	-	15438
Arendal	5148	2979	1773	9216	480	3526	3391	-	26513
Kristiansund	2457	1805	591	688	52	3150	659	52	9454

Figur 46: Antall besøk på DKS-forestillinger per barn i grunnskolealder (6-15 år) i Grimstad kommune, Agder og hele landet i perioden 2012-2019.

9. Sentrale tildelinger

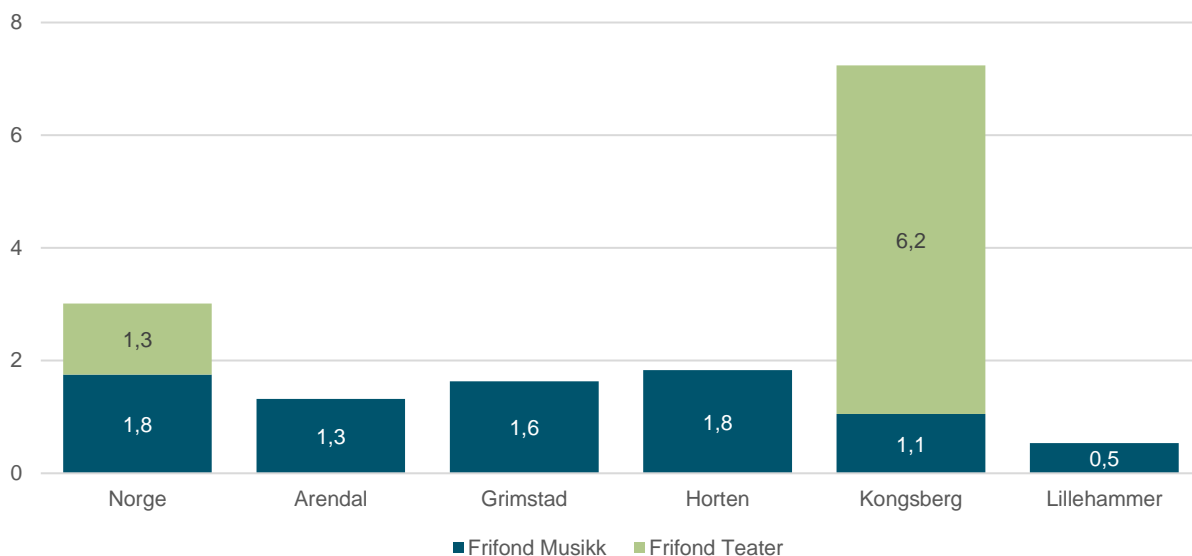
Støtte til kunst og kultur forteller oss noe om aktiviteten i de kommunene som mottar støtte. Vi har her valgt tilskuddsordninger med ulikt nedslagsfelt: Frifond, tildelinger fra Riksantikvaren og Norsk kulturminnefond samt tildelinger fra Norsk kulturråd.

Frifond er en støtteordning som skal bedre de økonomiske rammebetingelsene for frivillig kulturaktivitet i lokalsamfunnet. Midlene tildeles etter søknad, beløpene er ofte små, men mange aktører får støtte. I denne oversikten er kun støtte til musikk og teater inkludert. Det ble delt ut 38 000 kroner i Frifond-midler til tiltak i Grimstad kommune. Det var ingen tildelinger fra Frifond Teater til aktører i Grimstad i 2019.

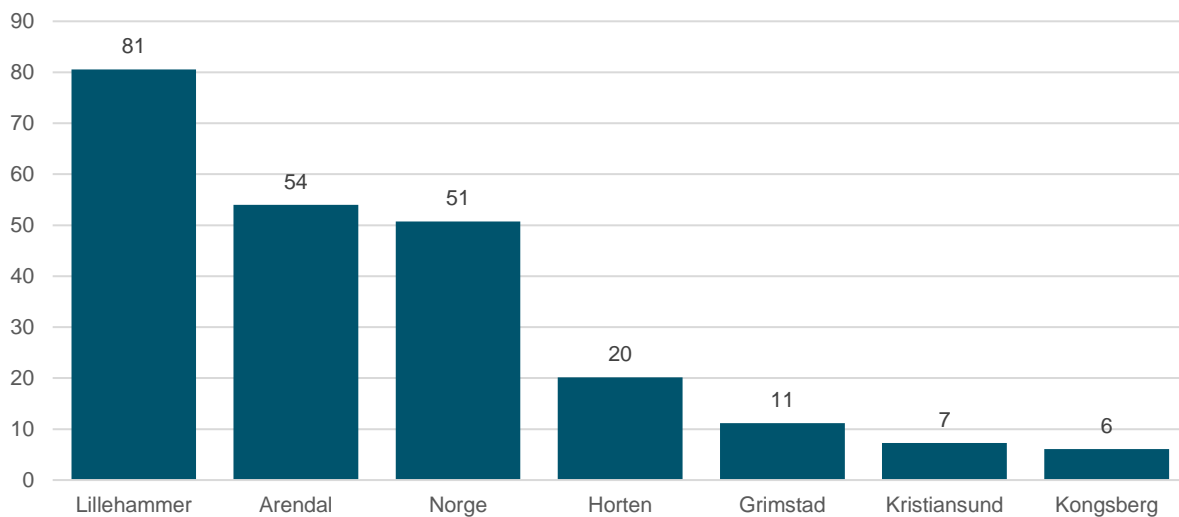
Figur 48 viser tildelinger fra Riksantikvaren, som inkluderer tekniske/industrielle kulturminner, tildelinger fra Norsk kulturminnefond samt tilskudd til istandsetting som forvaltes av fylkeskommunene. Fra Riksantikvaren ble det delt ut 260 000 kroner i 2019, noe som tilsvarer omtrent 11 kroner per innbygger. Det er rundt en femtedel av landsgjennomsnittet på 51 kroner per innbygger.

Figur 49 viser tildelinger fra Norsk kulturråd. Fra denne ordningen har vi plukket ut tildelinger som gis til stedsspesifikke tiltak. Aktører i Grimstad mottok 393 000 kroner fra Kulturrådet i 2019. Det utgjør 17 kroner per innbygger, og er nest lavest av sammenligningskommunene.

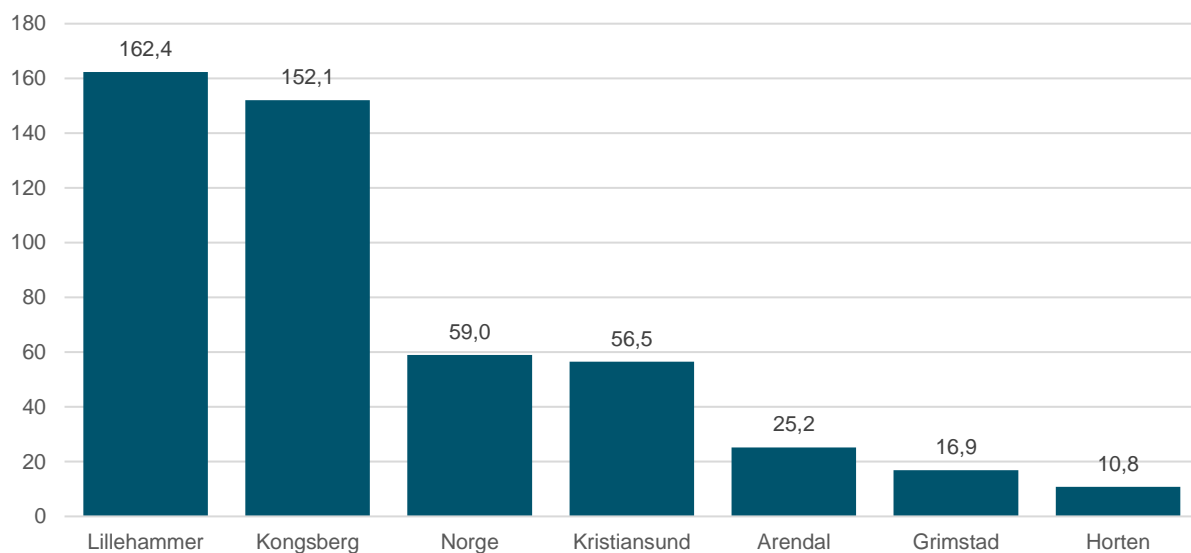
Den statistiske modellen har relativt lav forklaringskraft i kategorien sentrale tildelinger. Grunnlaget for å regne ut forventningsverdier er så tynt at vi ikke viser dette i denne kategorien.

Figur 47: Tildelinger fra Frifond musikk og Frifond teater i Grimstad kommune og utvalgte kommuner i 2019. Kroner per innbygger.

Figur 48: Tildelinger fra Riksantikvaren til ulike tiltak i Grimstad og utvalgte kommuner i 2019. Kroner per innbygger.

Figur 49: Stedsspesifikke tildelinger fra Norsk kulturråd til aktører i Grimstad og utvalgte kommuner i 2019. Kroner per innbygger.

10. Frivillighet

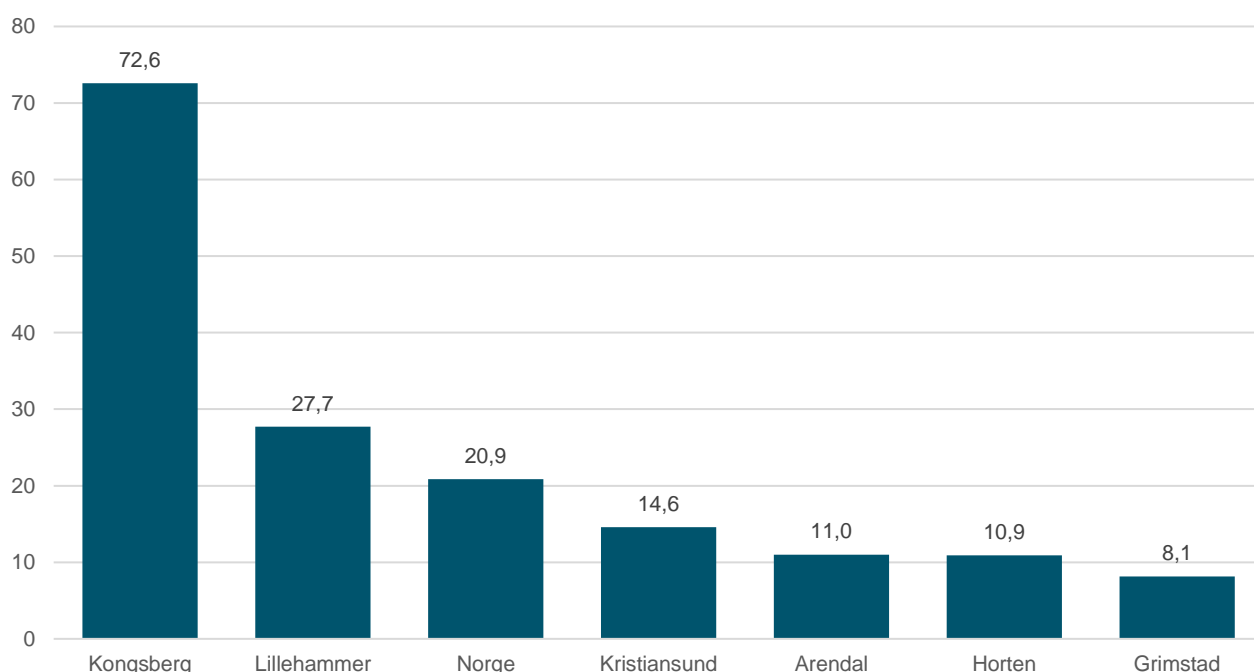
Frivillighet er viktig for det lokale kulturlivet. I denne kategorien presenterer vi aktivitetstall basert på kompensasjon av merverdiavgift for frivillige organisasjoner, samt medlemstall for seks kulturaktiviteter med et stort samlet medlemstall og lag i svært mange kommuner: Kor, korps, historielag, husflidslag, kunstlag og deltakere på voksenopplæringskurs.

Mva.-refusjon

Mva.-refusjon er utledet av brutto driftsutgifter eller faktiske mva.-utgifter for frivillige lag og organisasjoner. Tallene sier derfor noe om den frivillige aktiviteten på kulturfeltet i kommunen. Fra mva.-refusjonsordningen har vi kun plukket ut organisasjoner som jobber innen kunst og kultur (ICNPO nr. 1100). Siden omsøkt beløp kan variere fra år til år, beskriver vi her tildelinger for de tre siste årene (2015-2019). Frivillige organisasjoner i Grimstad mottok 187 000 kroner i mva.-kompensasjon i snitt for de tre siste årene. Det utgjør 8,1 kroner per innbygger og er lavere enn landsgjennomsnittet på 20,9 kroner per innbygger. Av kommunene vi inkluderer i rapporten, mottok Grimstad minst mva.-refusjon i 2019. Kongsberg mottok mest av disse.

Aktørene som mottok mest mva.-refusjon i Grimstad var (samlet tildeling for siste tre år i tusen i parentes): Selskapet for Grimstad bys vel (143), Kystlaget Terje Vigen (55), Musikkens Venner Grimstad (52), Fjære og Grimstad Skolekorps (48), Grimstad Musikkorps (42), Fjære Historielag (34), Grimstad Motorveteraner (31), Grimstad Teaterverksted (26) og Holvika Skolemusikk (23).

Hva som skaper frivillighet i kulturlivet er relativt vanskelig å forklare med utgangspunkt i strukturelle faktorer. De fleste indikatorene våre har lav forklaringskraft. Vi viser derfor ikke forventningsverdier for frivillighet.

Figur 50: Gjennomsnittlig mva.-refusjon til frivillige aktører innen kunst og kultur i Grimstad og utvalgte kommuner i 2016, 2017 og 2019. Kroner per innbygger.

Korps, kor, husflidslag, historielag, kunstforeninger og voksenopplæring

---

Frivillighet i kultursektoren kan romme svært mye. For å finne gode, sammenlignbare tall har vi plukket ut aktiviteter som har mange medlemmer totalt og som har aktivitet i de fleste kommuner.

Figur 52 viser en oversikt over aktivitet i korps. Korpsene i Grimstad kommune har en samlet medlemsmasse på 110 medlemmer i 2019. Dette utgjør 5 medlemskap per tusen innbygger. Det er lavere enn landsgjennomsnittet på 12 medlemskap per tusen innbygger. Grimstad har det laveste antallet korpsmedlemmer blant kommunene vi inkluderer.

Figur 53 viser oversikt over aktivitet i kor. I vår oversikt har vi tatt med medlemstall for Norges korforbund, Norsk sangerforbund, Norsk sangerforum, Ung i kor, samt KOSTRA-tall for antall kormedlemmer i Den norske kirke. Vi finner 471 kormedlemmer i Grimstad kommune. Dette utgjør om lag 20 medlemmer per tusen innbygger, noe som er høyere enn landsgjennomsnittet (16,1). Av kommunen vi sammenlikner med er det Grimstad som har det største antallet kormedlemmer. Kongsberg kan med sine 19,6 kormedlemmer per tusen innbygger sammenlikne seg med Grimstad sine 20,3 kormedlemmer per tusen innbygger.

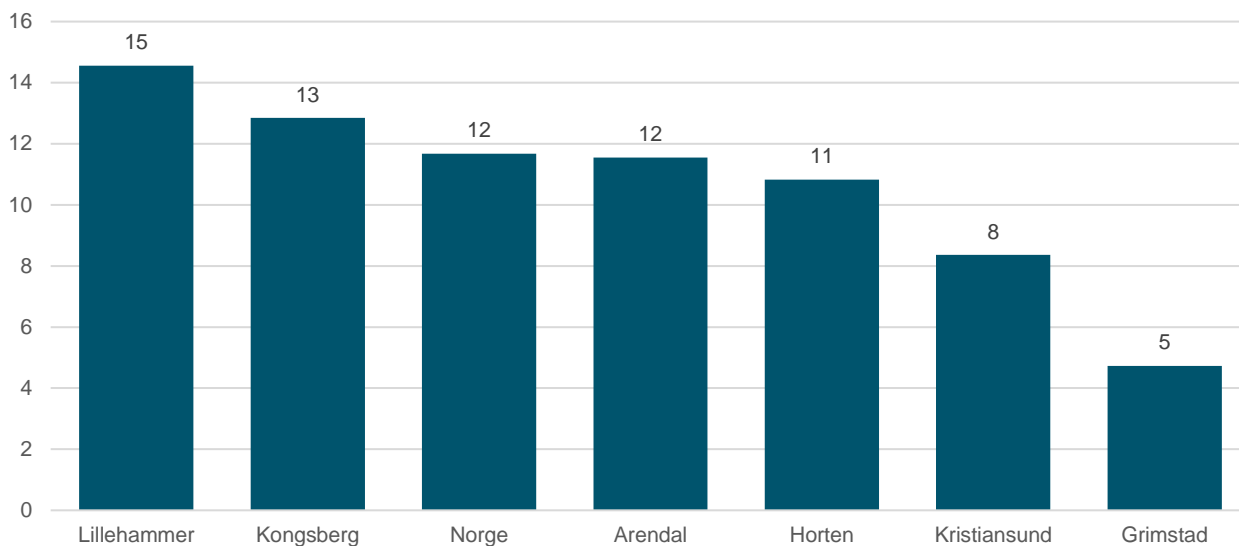
Ifølge oversikten fra Norges husflidslag er det 85 husflidsmedlemmer i Grimstad, noe som tilsvarer 3,7 medlemmer per tusen innbygger. Dette er noe lavere enn landsgjennomsnittet (3,9) og blant kommunene med flest antall medlemmer per tusen innbygger. Kun Horten og Lillehammer har flere husflidsmedlemmer med sine henholdsvis 3,8 medlemmer per tusen innbygger og 8,1 medlemmer per tusen innbygger.

Videre finner vi 1031 medlemmer av historielag i Grimstad. Det utgjør omlag 44 medlemmer per tusen innbygger. Det er betraktelig høyere enn landsgjennomsnittet på om lag 14 medlemmer per tusen innbygger. Bland kommunene vi sammenlikner med har ingen flere medlemmer av historielag enn Grimstad. Grimstad sine om lag 44 medlemmer per tusen innbygger er etterfulgt av Kristiansund sine 24 medlemmer per tusen innbygger. Grimstad er blant kommunene med flest medlemmer av historielag.

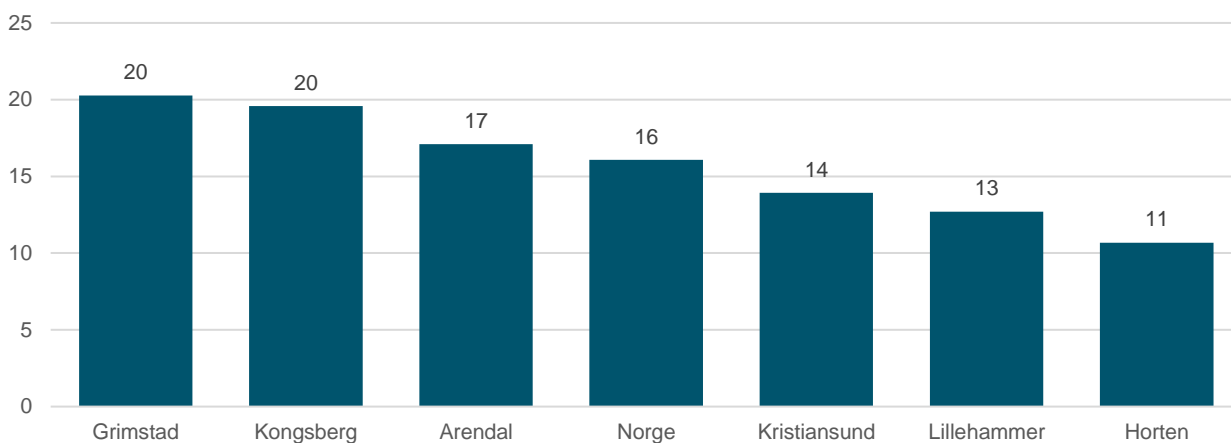
Norske kunstlag har 145 medlemmer i Grimstad. Dette utgjør 6,2 medlemskap per tusen innbyggere. Det er høyere enn landsgjennomsnittet på 2,8 medlemmer per tusen innbygger, men lavere enn i Kongsberg kommune med sine 9,5 medlemmer per tusen innbygger. Vi inkluderer en oversikt over antallet medlemmer per tusen innbygger for husflidslag, historielag og kunstlag i Figur 54.

Figur 55 viser hvor mange som har deltatt på voksenopplæringskurs i regi av Musikkens studieforbund og Studieforbundet kultur og tradisjon. Totalt finner vi 244 deltakere på voksenopplæringen. Dette tilsvarer om lag 11 deltagere per tusen innbyggere, noe som er lavere enn landsgjennomsnittet (17).

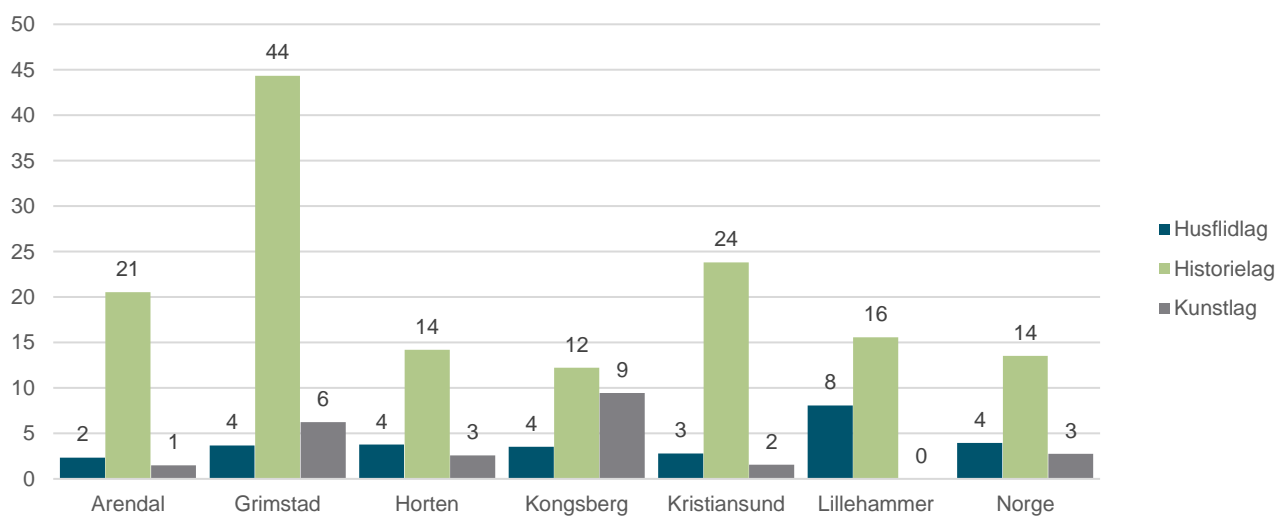
Vi viser variasjoner i antall medlemskap over tid for korps, kor, husflidslag, historielag og kunstlag i figur 56. Antallet medlemskap har forholdt seg relativt stabilt innen korps og husflidslag, mens vi ser en oppgang i antallet medlemmer i kor, historielag og kunstlag. En felles trend er at antallet medlemskap økte rundt 2015 og 2016, men stabiliserer seg i de kommende årene frem mot 2019. Antallet medlemmer har sunket noe mellom 2018 og 2019 for kor og historielag.

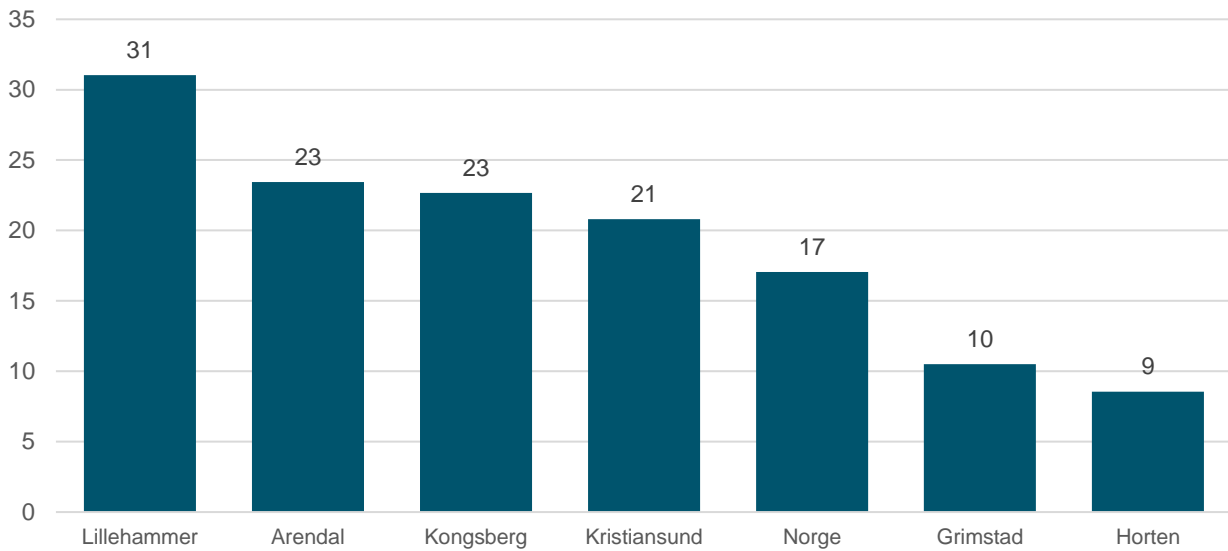
Figur 51: Antall medlemmer i korps per tusen innbyggere i Grimstad og utvalgte kommuner i 2019.

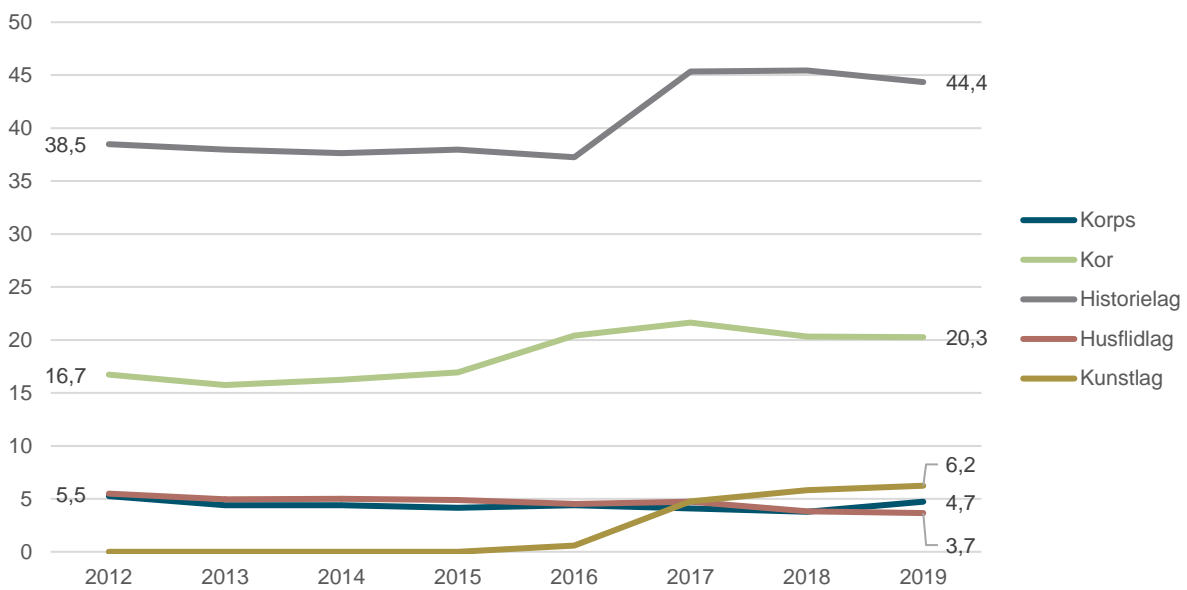
Figur 52: Antall medlemmer i kor per tusen innbyggere i Grimstad og utvalgte kommuner i 2019.

Figur 53: Antall medlemmer i husflidslag (blått) og historielag (grønt) og kunstlag (grått) per tusen innbyggere i Grimstad og utvalgte kommuner i 2019.

Figur 54: Antall deltagere på voksenopplæringskurs i regi av Musikkens studieforbund og Studieforbundet kultur og tradisjon per tusen innbyggere i Grimstad og utvalgte kommuner i 2018.

Figur 55: Utvikling i medlemstall (medlemmer per tusen innbygger) for kor, korps, historielag, kunstlag og husflidslag i Grimstad kommune fra 2012-2019.

Kommunale utgifter til kultur

Våre statistiske analyser har vist at det samlet sett er en sammenheng mellom kommunale utgifter til kultur og rangering i Norsk kulturindeks. Ergo: Bruker man penger på kultur, så får man kultur. Vi finner likevel at mange kommuner har en større lokalpolitisk vilje til å satse på kultur enn det resultatene i Norsk kulturindeks viser og vice versa. Engasjerte personer i lokalmiljøet eller næringsdrivende som satser på kultur kan ofte være vel så viktig som den politiske viljen og evnen. Statlige overføringer spiller også en stor rolle. Vi skal her se litt på hvordan pengebruken på kultur er i Grimstad kommune. Alle tall er netto driftsutgifter per innbygger. I denne oversikten er også idrett inkludert.

Kommunenes samlede netto driftsutgifter per innbygger til kultur i 2019 var 1863 kroner. Av disse gikk 159 kroner til aktivitetstilskudd for barn og unge, 243 til folkebibliotek, 46 kroner til kino, 7 kroner til muséer, 195 kroner til kunstformidling, 208 kroner til musikk- og kulturskoler, 299 kroner til kommunale kulturbygg, 184 kroner til idrett, 288 kroner til idrettsbygg mens 235 kroner gikk til andre kulturaktiviteter.

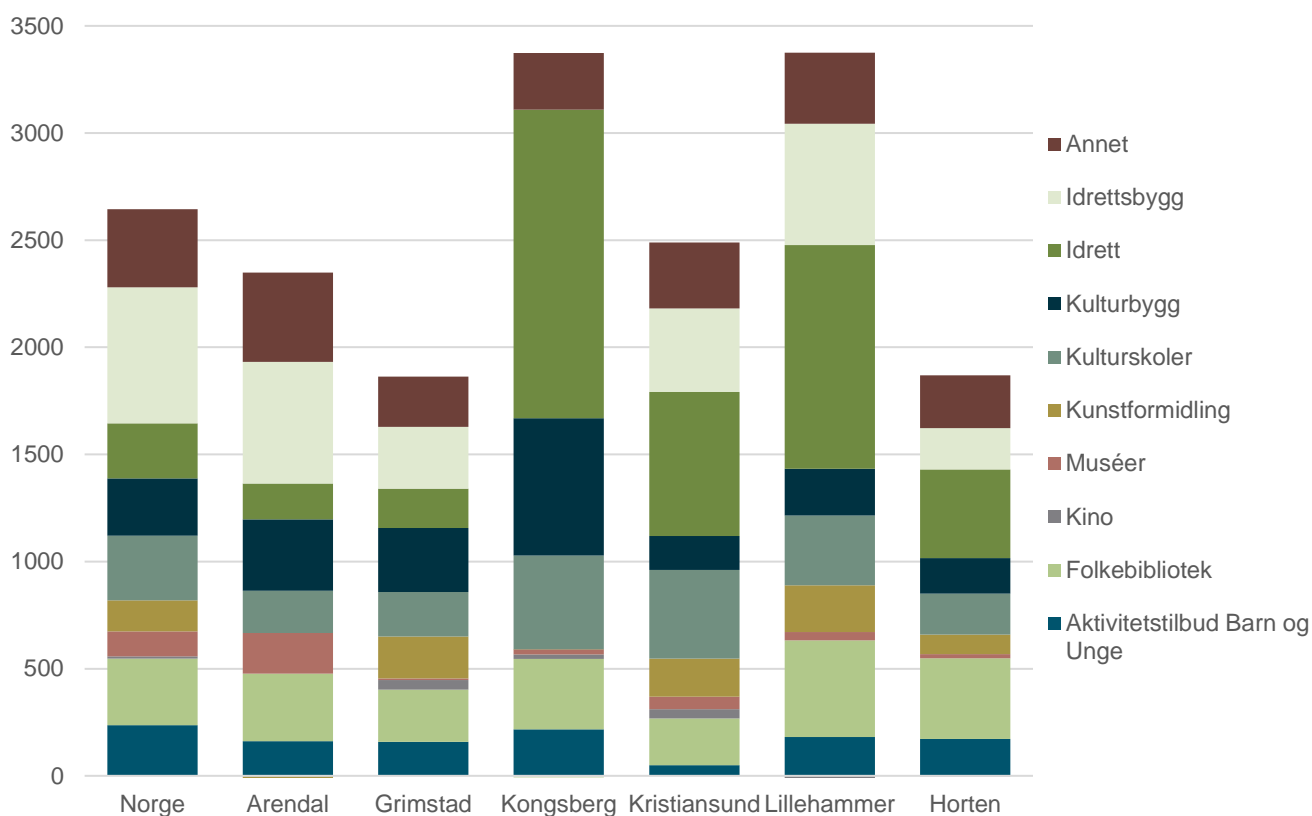
Figur 57 viser netto driftsutgifter i kroner per innbygger innen ulike områder i kultursektoren i 2019. Vi ser av figuren at utgifter til de ulike aktivitetene er relativt jevnt fordelt.

Grimstad og Horten bruker minst penger per innbygger på kulturtilbud av sammenligningskommunene. Netto driftsutgifter er lavere i Grimstad enn landsgjennomsnittet (2646 kroner). Ingen av kommunene vi inkluderer bruker et lavere beløp enn Grimstad per innbygger på museer (7 kroner). Det blir brukt mest penger per innbygger på kulturbygg i kommunen.

I tabell 13 finner vi at Grimstad bruker omtrent 3 % av samlede netto driftsutgifter på kultur. Det er lavest av kommunene vi sammenligner med.

I perioden 2009 til 2019 ser vi i tabell 14 at netto driftsutgifter i kroner per innbygger årlig har sunket med 16,3 % innen museer, 1,3 % innen folkebibliotek og 1,2 % innen kulturskoler. Det har vært en økning i pengebruken årlig på 3,3 % for aktivitetstilbud for barn og unge, 1,9 % innen kunstformidling, 2,8 % innen kulturbygg, 3,6 % innen andre kulturaktiviteter. Den største økningen i pengebruk over tid finner vi innenfor idrettsbygg hvor kommunen årlig har økt utgiftene med 26 %. Samlet sett er den årlige økningen høyere enn lønns- og prisveksten i kommunal sektor (kommunal deflator), som har vært på 3,2 % årlig i samme periode. Det gir Grimstad en årlig realvekst på 1,3 %.

Figur 56: Netto driftsutgifter i kroner per innbygger til ulike områder innenfor kultursektoren i 2019.

Tabell 12: Netto driftsutgifter i kroner per innbygger til ulike områder innenfor kultursektoren i Grimstad og utvalgte kommuner i 2019.

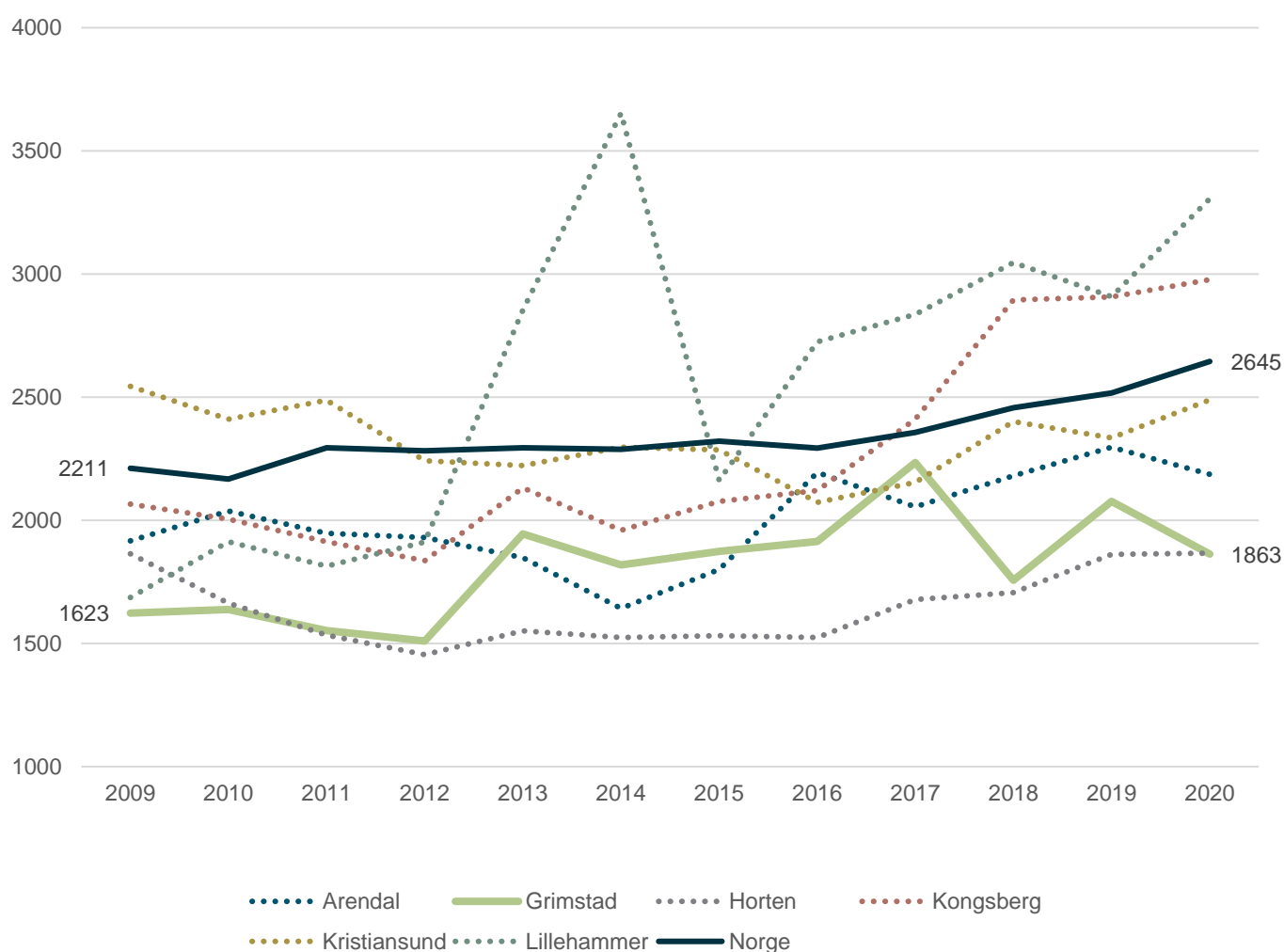
Kommune	Aktivitetstilbud barn og unge	Folkebibliotek	Kino	Muséer	Kunstformidling	Kulturskoler	Kulturbbygg	Idrett	Idrettsbygg	Annet	Totalt
Lillehammer	182	451	-71	39	218	325	218	1045	566	332	3305
Kongsberg	217	329	21	23	1	437	642	1440	-396	264	2977
Norge	236	311	11	116	145	302	268	257	634	365	2645
Kristiansund	49	219	43	59	178	413	158	673	389	309	2489
Arendal	162	315	0	189	-163	198	333	167	568	417	2187
Horten	171	377	-3	19	90	193	165	414	193	247	1867
Grimstad	159	243	46	7	195	208	299	184	288	235	1863

Tabell 13: Netto driftsutgifter til kultur som andel av totale netto driftsutgifter i prosent i Grimstad og utvalgte kommuner i 2018

Sted	Andel kultur
Lillehammer	5,2 %
Kongsberg	5,0 %
Norge	4,2 %
Kristiansund	4,1 %
Arendal	3,6 %
Horten	3,4 %
Grimstad	3,0 %

Tabell 14: Netto driftsutgifter i kroner per innbygger til ulike områder innenfor kultursektoren i Grimstad i perioden 2009-2018 justert for lønns- og prisvekst (kommunal deflator).

År	Aktivitetstilbud barn og unge	Folkebibliotek	Kino	Muséer	Kunstformidling	Kulturskoler	Kulturbygg	Idrett	Idrettsbygg	Annet	Totalt
2009	114	276	47	43	162	236	227	341	28	164	1638
2010	91	270	36	51	125	226	257	264	59	175	1553
2011	71	282	50	49	126	246	180	272	65	169	1510
2012	109	242	48	46	192	255	310	485	77	181	1944
2013	140	249	27	66	208	221	196	141	386	185	1819
2014	150	278	32	67	165	240	183	213	390	156	1874
2015	145	255	65	45	144	217	199	204	428	213	1914
2016	142	265	84	46	193	216	186	666	286	151	2235
2017	218	245	-5	0	177	214	90	275	311	229	1756
2018	147	259	-6	64	224	213	335	216	488	138	2077
2019	159	243	46	7	195	208	299	184	288	235	1863
Årlig realvekst	3,3 %	-1,3 %	-0,2 %	-16,3 %	1,9 %	-1,2 %	2,8 %	-6,0 %	26,2 %	3,6 %	1,3 %

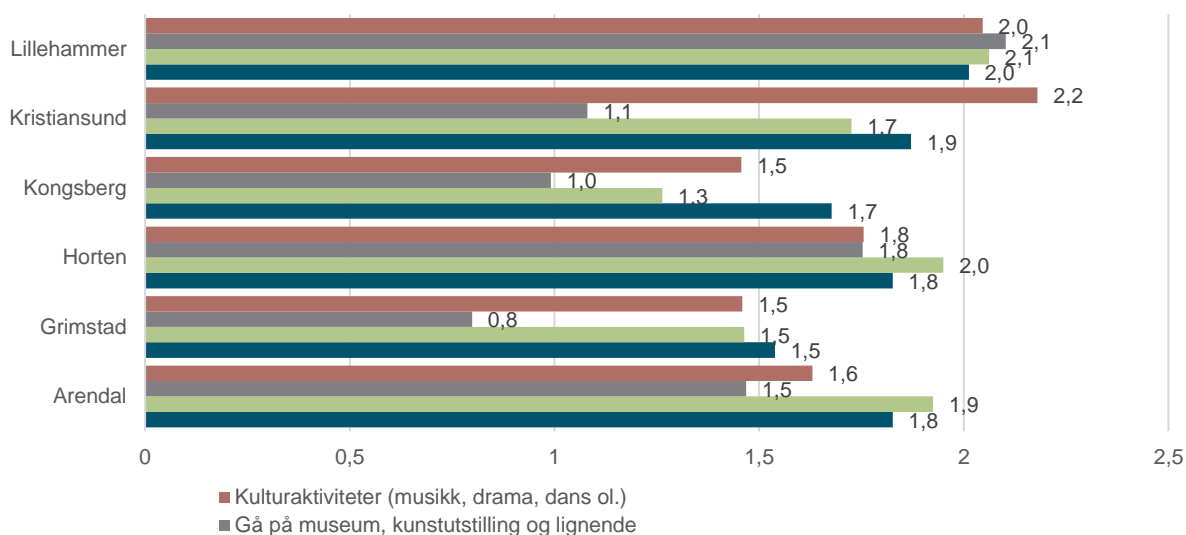
Figur 57: Netto driftsutgifter til kultur per innbygger i kroner justert for lønns- og prisvekst (kommunal deflator) i perioden 2008 til 2019 i Grimstad og utvalgte kommuner.

Innbyggertilfredshet

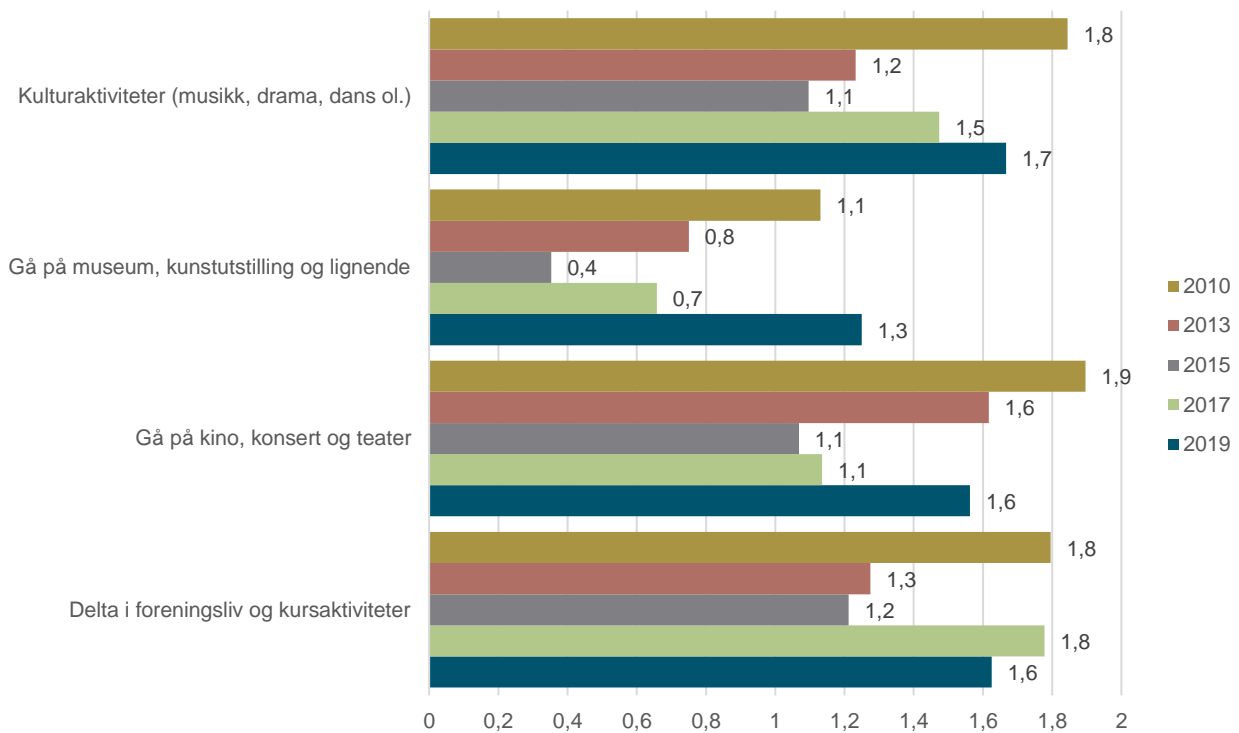
Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) gjennomførte i 2010, 2013, 2015, 2017 og 2019 en innbyggerundersøkelse, som måler tilfredshet med ulike tjenestetilbud. Undersøkelsen inneholder blant annet én del som tar for seg kultur. Nedenfor presenterer vi svarene til innbyggerne i de utvalgte kommunene på 4 spørsmål som tar for seg tilfredshet med ulike deler av kulturtilbudet. Svarene blir presentert som gjennomsnitt av de fire Difi-undersøkelsene.

I Norsk kulturindeks måler vi nivået på kulturtilbudet og kulturaktiviteten innad i kommunen. Innbyggerundersøkelsen til Difi sier noe om den enkeltes opplevelse av muligheten til å delta i kulturaktiviteter. Denne opplevelsen er ikke nødvendigvis begrenset av geografiske kommunegrenser. Generelt finner vi et sterkt samsvar mellom kulturnivået i en kommune målt ved hjelp av Norsk kulturindeks og tilfredsheten til innbyggerne slik det kommer fram i Difis undersøkelse. Innbyggere i kommuner som rangerer høyt på Norsk kulturindeks, er langt mer tilfreds med kulturtilbudet enn innbyggerne i kommuner som rangerer lavt. Dette gjelder ikke nødvendigvis for kommuner som ligger nær byer og regionsenter. Slike kommuner har vanligvis et begrenset tilbud innen konserter og scenekunst, men innbyggerne er likevel fornøyde med muligheten til å gå på konsert og teater på grunn av nærheten til tilbudet i byen.

I Grimstad og Kongsberg er innbyggerne mest fornøyd med muligheten til å delta i foreningsliv og kursaktiviteter. Innbyggerne i de fleste av kommunene vi inkluderer er minst fornøyd med muligheten til å gå på museum, kunstutstillinger og liknende. Unntaket er innbyggerne i Lillehammer som er mest fornøyd med tilbudet innenfor denne delen av kulturlivet. Vi ser av figur 59 at innbyggerne i Grimstad er mindre fornøyd med kulturtilbudet enn flere av de øvrige kommunene. Dette stemmer godt overens med Grimstad sin relativt lave plassering på kulturindeksen. Tilfredsheten med kulturtilbudet i kommunen har sunket fra 2010 til 2015, med en oppgang fra 2015 til 2019.

Figur 58: Innbyggernes svar på spørsmål om muligheten til å delta i ulike kulturaktiviteter. Gjennomsnitt av score på en skala fra -3 til 3, der -3 er svært dårlig og 3 er svært godt. Grimstad har til sammen 707 respondenter i undersøkelsene for 2010, 2013, 2015, 2017 og 2019. Kilde: Innbyggerundersøkelsene for 2010, 2013, 2015, 2017 og 2019, Difi. Tallene viser gjennomsnittlig score i de fem undersøkelsene.

Figur 59: Innbyggernes svar på spørsmål om muligheten til å delta i ulike kulturaktiviteter. Gjennomsnitt av score på en skala fra -3 til 3, der -3 er svært dårlig og 3 er svært godt. Grimstad har til sammen 707 respondenter i undersøkelsen for 2010, 2013, 2015, 2017 og 2019. Kilde: Innbyggerundersøkelsene for 2010, 2013, 2015, 2017 og 2019, Difi. Tallene viser utvikling i Alta kommune fra 2010 til 2019.

Hovedtrekk

Avslutningsvis vil vi her trekke fram noen interessante funn og analyser fra Grimstad kommune. Dette er punkter som kommunen gjerne kan følge opp i videre strategiarbeid på kulturfeltet. Noen av punktene er områder der vi ser behov for mer kunnskap.

I Grimstad kommune ligger forutsetningene til rette for et godt kulturtilbud, på grunn av et høyt utdanningsnivå, relativt stor befolkning, og mye besøksnæring. Siden det er relativt kort avstand mellom byene på Sørlandet kan man tenke seg at disse «deler» mange kulturtilbud, og at innbyggerne i Grimstad derfor like gjerne reiser over til nabokommunene for å møte kunst og kultur. Det ser ikke ut til å stemme, da Grimstad kommer godt ut i kategorier folk ofte er villig til å reise litt for, for eksempel konserter og kino. Det er innen de mer stedsspesifikke kategoriene Grimstad ikke gjør det så godt, det vil si kulturskole, frivillighet og sentrale tildelinger.

Grimstad skiller seg fra de fleste sammenligningskommunene, i positiv forstand, innen kino og bibliotek.

Grimstad har i utgangspunktet forutsetninger for å ha en relativt høy kunstnertetthet, omtrent som i Kongsberg. Den faktiske kunstnertettheten er likevel ganske lav, sammenlignet med lands- og fylkesgjennomsnittet og kommunene i utvalget. Våre tall viser en svak økning i kunstnertettheten i tidsrommet 2010 til 2019, fra 1,7 kunstnere per tusen innbygger til 2,2 kunstnere per tusen innbygger. Kunstnerne i kommunen fikk ikke nye tilslag fra Statens kunstnerstipend i 2019.

Det har vært en relativt stabil utvikling i antallet kulturarbeidere i kommunen de siste årene, men det er fremdeles færre sysselsatte innen kulturyrker per tusen innbygger enn i Agder fylke og på landsbasis. Antallet kulturarbeidere innen kunstnerisk produksjon, kulturformidling og media er lavere enn hva den demografiske forventningen skulle tilsi. Dette gjelder for de fleste kommunene vi inkluderer i rapporten, noe som tyder på at modellen overestimerer antallet kulturarbeidere basert på de demografiske forventningene.

Det er færre utstillinger og arrangementer på museer i Grimstad per tusen innbygger (0,4) enn på landsbasis (3,0). Antallet betalende besøkende på museer og arrangementer er også relativt lavt sammenliknet med andre kommuner.

Antallet konserter per tusen innbygger er noe høyere i Grimstad (6,0) enn i Arendal (5,0), men lavere enn landsgjennomsnittet (7,5).

Kinomangfoldet i Grimstad er bedre enn i flere av kommunene vi sammenlikner med. Selv om kinoen har færre besøkende enn i andre kommuner blir det vist flere titler fra ulike opphavsland. Antallet titler og opphavsland bidrar til å plassere kinoen i toppsjiktet blant kommunene vi sammenlikner med. Antallet kinoforestillinger per tusen innbygger er høyere i Grimstad enn den vi finner i Agder og på landsbasis. Kinobesøket er på høyde med den demografiske forventningen, men betraktelig lavere enn hva antallet forestillinger skulle tilsi. Våre funn tyder at Grimstad har et godt kinotilbud, men dette gjenspeiles ikke i besøkstallene.

Det er mye aktivitet på bibliotekene i Grimstad. De har både mye besøk og utlån, og en relativt stor andel aktive lånere. Kommunen har likevel ikke spesielt store utgifter til bibliotek målt per innbygger.

Når det gjelder kulturskole, får Grimstad relativt mange timer undervisning igjen for pengene. Dette gjenspeiles ikke i antall elever. Det er relativt få elever, som får ganske mange undervisningstimer. Det gjør at kommunen ikke rangeres spesielt godt i denne kategorien.

Aktører i Grimstad får ikke mye penger fra Frifond, Riksantikvaren eller Norsk kulturråd i 2019, relativ til landsgjennomsnittet og sammenligningskommunene. Det kan tyde på at det ikke er spesielt mye aktivitet i kommunen som retter seg mot disse ordningene.

I følge vår oversikt finner vi relativt lav deltagelse på frivillig aktivitet innen korps, kor husflidslag, historielag, kunstforeninger og voksenopplæring. Det reflekteres også i relativt få kroner per innbygger i mva.- refusjon.